

NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE

Trenerska šola prof. Branko Elsner

DIPLOMA UEFA PRO

**ZNAČILNOSTI IGRE REPREZENTANC DANSKE, SRBIJE IN ANGLIJE V
FAZI BRANJENJA IN NAPADALNI TRANZICIJI PROTI SLOVENIJI NA
EURU 2024**

DIPLOMSKO DELO

Tin Küzma

Brdo pri Kranju, 2025

NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE
Trenerska šola prof. Branko Elsner
DIPLOMA UEFA PRO

**ZNAČILNOSTI IGRE REPREZENTANC DANSKE, SRBIJE IN ANGLIJE V
FAZI BRANJENJA IN NAPADALNI TRANZICIJI PROTI SLOVENIJI NA
EURU 2024**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

Iztok Kavčič

RECENZENT:

Vanja Starčevič

ČLAN KOMISIJE:

Aleš Mežnaršič

Avtor:

TIN KÜZMA

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem Nogometni zvezi Slovenije (NZS) in Zvezi nogometnih trenerjev Slovenije (ZNTS), ki so nam omogočili ogled tekem in zagotovili prevoz na prizorišča, obenem pa poskrbeli za strokovno spremstvo ter mentorstvo nekaterih najbolj priznanih strokovnjakov na področju nogometa v Sloveniji. Njihova podpora je bila ključnega pomena za izvedbo te naloge in moj strokovni razvoj.

Vsebina

1.	Uvod	3
1.1	Zgradba nogometne igre	3
1.2	Branjenje v različnih conah.....	5
1.3	Prehod iz obrambe v napad (napadalna tranzicija).....	8
1.4	Prekinitve.....	9
1.5	Model igre in obrambni principi	10
1.6	Obrambni principi.....	12
1.6.1	Kompaktnost	12
1.6.2	Pokrivanje prostorov	12
1.6.3	Zgoščevanje prostora okoli žoge	12
1.6.4	Usmerjanje z namenom	12
1.6.5	Prehod iz branjenja v napad (tranzicija).....	12
1.6.6	Visok, srednji in nizek pritisk	12
1.6.7	Komunikacija in usklajenost	13
1.7	EURO 2024.....	14
1.8	Slovenija na EURU 2024.....	14
2.	Predmet in problem	15
3.	Cilji in hipoteze	17
4.	Metode dela	19
4.1	Potek analize in uporaba orodij.....	19
4.2	Principi, ki smo jih ocenjevali.....	20
4.3	Uporaba programa Dartfish	21
4.3.1	Analiza faze branjenja	21
4.3.2	Prehod iz obrambe v napad	21
4.3.3	Primerjava različnih ekip	21

4.3.4	Statistična analiza	22
4.3.5	Povezava z osnovnim problemom naloge.....	22
4.4	Uporaba platforme Wyscout	22
5.	Rezultati in razprava	23
5.1	Slovenija : Danska	23
5.2	Slovenija : Srbija.....	28
5.3	Slovenija : Anglija.....	35
5.4	Slovenija : Portugalska.....	39
6.	Skupna primerjava reprezentanc: Faza branjenja in napadalna tranzicija	46
6.1	Tedenski mikrociklus – Danska reprezentanca	47
7.	Ugotovitve	49
8.	Sklep	55
9.	Viri	57
10.	Priloge.....	58
	Priloga 1: Primer vaj za reprezentanco Danske	58
	Priloga 2: Primer vaj za reprezentanco Srbije	62
	Priloga 3: Primer vaj za reprezentanco Anglije	66
	Priloga 4: Primer vaj za reprezentanco Portugalske	68

Kazalo slik

Slika 1: Zgradba nogometne igre: 4 faze v igri + prekinitve	4
Slika 2: Branjenje v visoki coni.....	6
Slika 3: Branjenje v srednji coni.....	7
Slika 4: Branjenje v nizki coni	8
Slika 5: Napadalna tranzicija	9
Slika 6: Prekinitve	9
Slika 7: Model igre	11
Slika 8: prikaz takojšnjega visokega pritiska ob organizaciji napada z vratarjem DAN.....	25
Slika 9: Prehodi iz obrambe v napad SLO:DAN.....	26
Slika 10: Analiza Danske igre	26
Slika 11: Vaja 1 Danska	27
Slika 12: Vaja 2 Danska	28
Slika 13: Ne kvalitetno agresivno consko branjenje SRB	29
Slika 14: Dobra kompaktnost v fazi branjenja v nizki/srednji coni SRB	31
Slika 15: Prehod iz obrambe v napad	32
Slika 16: Vaja 1 Srbija.....	34
Slika 17: Vaja 2 Srbija.....	34
Slika 18: Visok pritisk Anglija	38
Slika 19: Vaja 1 Anglija.....	39
Slika 20: Vaja 1 Portugalska.....	44
Slika 21: Vaja 2 Portugalska.....	44
Slika 22: Vaja 3 Portugalska.....	45

Kazalo tabel

Tabela 1: Način branjenja SLO: DAN	23
Tabela 2: Agresivno branjenje proti žogi SLO:DAN	24
Tabela 3: Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge SLO:DAN	24
Tabela 4: PPDA SLO:DAN	25
Tabela 5: Način branjenja SLO:SRB	29
Tabela 6: Agresivno branjenje SLO:SRB	30

Tabela 7: Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge SLO:SRB.....	30
Tabela 8: PPDA SLO:SRB	31
Tabela 9: Prehodi iz obrambe v napad SLO:SRB	32
Tabela 10: Način branjenja SLO:ANG	35
Tabela 11: Agresivno branjenje proti žogi SLO:ANG	35
Tabela 12: PPDA SLO:ANG.....	36
Tabela 13: Prehodi iz obrambe v napad SLO: ANG	37
Tabela 14: Način branjenja SLO:POR.....	40
Tabela 15: Agresivno branjenje proti žogi SLO:ANG	40
Tabela 16: Usmerjanje nasprotnika SLO:POR	41
Tabela 17: PPDA SLO:POR	41
Tabela 18: Prehodi iz obrambe v napad SLO:POR.....	42
Tabela 19: Skupna primerjava reprezentanc	46
Tabela 20: Hipoteze in njihov status	49
Tabela 21: Kompaktnost moštva po širini – kvaliteta izvedbe.....	49
Tabela 22: Agresivno branjenje proti žogi (aktivno consko + aktivno consko znak)	50
Tabela 23: Načini prehodov iz obrambe v napad.....	51
Tabela 24:Uspešnost protinapadov (zaključek akcije, prekrški, koti, goli)	51
Tabela 25: PPDA vrednosti (manj = večji pritisk, boljša obramba)	52
Tabela 26: Končni izkupiček ekip na EURU 2024.....	52
Tabela 27: Dodatni obrambni parametri	53

POVZETEK

Diplomska naloga analizira značilnosti igre reprezentanc Danske, Srbije in Anglije v fazi obrambe in fazi prehoda iz obrambe v napad proti Sloveniji na evropskem prvenstvu 2024. Na podlagi videoanalize so bili izpostavljeni ključni principi njihove igre, razlike v organizaciji faze obrambe ter učinkovitost prehodov v napad. V nadaljevanju naloge so predstavljene konkretne vaje in predlog taktične periodizacije, ki temeljijo na sodobnih trendih. Delo ponuja aplikativno vrednost za trenažni proces na višjem tekmovalnem nivoju.

Diplomska naloga je sestavljena iz dveh delov, po teoretičnem delu kjer bom podrobneje predstavil zgradbo nogometne igre, model ter obrambne principe, bom opisal še Slovensko reprezentanco in njene nasprotnike na EURO 2024. Na podlagi teoretičnega dela in spoznanj v njem sem v drugem delu analiziral nasprotnike slovenske reprezentance v fazi branjenja.

V nadaljevanju sem izpostavil vaje in sestavil tedenski plan glede na izpostavljen problem določene reprezentance. Strukturiral bom tedensko periodizacijo za enega od nasprotnikov slovenske reprezentance in našel rešitev, kako izboljšati določen princip branjenja skozi trenažni proces. V zaključku bom še ovrgel ali sprejel hipoteze ter podal svoje mišljenje glede dobljenih rezultatov.

Ključne besede: analiza igre, obramba, tranzicija, Danska, Srbija, Anglija, EURO 2024, taktična periodizacija

ABSTRACT

This thesis analyses the characteristics of the defensive phase and the transition from defence to attack of the national teams of Denmark, Serbia, and England in their matches against Slovenia at the UEFA EURO 2024. Based on video analysis, key game principles, differences in defensive organization, and the effectiveness of transition play are identified.

The theoretical part presents the structure of the football game, game models, and fundamental defensive principles. It also includes an overview of the Slovenian national team and its opponents at the tournament. Building on this theoretical foundation, the second part of the thesis offers an in-depth analysis of the defensive strategies of Slovenia's opponents.

The applied section introduces practical training exercises and a weekly training plan based on the identified defensive issues of a selected opponent. A weekly tactical periodization is developed, reflecting modern training trends and aiming to improve a specific defensive principle through a structured training process.

The conclusion verifies or rejects the initial hypotheses and offers a critical reflection on the findings, emphasizing their applicability for coaches working at higher competitive levels.

Keywords: game analysis, defence, transition, Denmark, Serbia, England, EURO 2024, tactical periodization

1. Uvod

Nogomet je več kot le šport, je način življenja, ki združuje milijone ljudi po vsem svetu. Skozi desetletja se je razvil v izjemno kompleksno igro, kjer vloga trenerja presega zgolj treniranje tehničnih in taktičnih veščin. Zgradba nogometne igre, ki vključuje različne faze in prehode, zahteva globoko razumevanje igre in njenih zakonitosti.

Model igre, kot ga opredeljuje Tactical Periodization z idejo profesorja *Vítorja Frade* (Frade v Bordonau & Villanueva, 2018), združuje tehnične, taktične, fizične in psihološke komponente v e noten trenažni proces, kjer noben vidik igre ni izoliran, temveč vedno povezan z modelom igre ekipe. Vsaka vaja na treningu mora odražati realne zahteve tekme (Bordonau & Villanueva, 2018). Podoben celostni pristop zagovarja tudi dr. Owen (2016), ki poudarja integracijo igre, kondicije in taktičnih ciljev skozi strukturirano tedensko periodizacijo (mikrocikli), zasnovano glede na morfofocikle in pripravo na konkretne tekmovalne zahteve.

Po sodobnih načelih je uspešnost nogometne ekipe v veliki meri odvisna od jasno definiranega modela igre, ki vključuje glavne in podporne taktične principe za vse štiri faze igre: napad, obramba ter prehoda med njima (The Game Plan, 2021). Tak model ne predstavlja zgolj teoretičnega okvira, temveč konkretno usmerja kolektivno vedenje igralcev na igrišču v različnih situacijah ter omogoča sistematično in ciljno usmerjeno načrtovanje trenažnega procesa. Ključno je, da se vsaka vaja in taktična priprava na treningu navezuje na zahteve tekmovalnega okolja in sledi osnovnim smernicam ekipe v vseh fazah igre.

1.1 Zgradba nogometne igre

Nogometno igro delimo na štiri glavne faze in prekinitve, ki skupaj predstavljajo osnovno strukturo igre. Sodobni nogomet se je v zadnjih letih močno razvil, predvsem v hitrejših in učinkovitejših prehodih med fazami igre, kar zahteva tudi prilagojen način treniranja (Kavčič, 2023).

Slika 1: Zgradba nogometne igre: 4 faze v igri + prekinitve

Vir: Kavčič, 2023

1. Faza napada

Faza napada je čas, ko ima ekipa žogo v posesti. Lahko jo razdelimo na tri podfaze:

- Izgradnja napada z vratarjem – začetek od vratarja, cilj je prenos žoge v srednjo tretjino.
- Priprava priložnosti – ustvarjanje možnosti za zaključek v napadalni tretjini.
- Zaključek napada – poskus doseganja zadetka (streli, preigravanja, predložki)

2. Prehod iz napada v obrambo (obrambna tranzicija)

To je trenutek (5–10 sekund), ko ekipa izgubi žogo in mora čim hitreje reagirati:

- takojšen pritisk na igralca z žogo (protipritisk),
- zapiranje podajnih linij,
- vračanje v obrambno postavitev.

3. Faza obrambe

V tej fazi ima žogo nasprotnik, ekipa pa skuša preprečiti napredovanje in ustvarjanje priložnosti.

Podfaze obrambe so:

- preprečevanje izgradnje napada,
- preprečevanje priprave priložnosti,
- preprečevanje zaključka napada.

Glede na višino branjenja ločimo:

- visoki blok (pritisk že na nasprotnikovi polovici),
- srednji blok (pritisk v srednji tretjini),
- nizek blok (globoka obramba blizu lastnih vrat).

4. Prehod iz obrambe v napad (napadalna tranzicija)

To je trenutek (5–10 sekund), ko ekipa osvoji žogo in ima priložnost, da hitro izkoristi neorganiziranost nasprotnika:

- hitra odločitev glede napada (vertikalen napad ali umiritev igre),
- takojšnja podpora igralcu, ki je osvojil žogo,
- iskanje prostih igralcev in ustvarjanje številčne prednosti,
- izkoriščanje prostora za globinske podaje ali prodor.

1.2 Branjenje v različnih conah

Dobro organizirane ekipe v fazi obrambe prilagajajo svoje delovanje višini branjenja na igrišču. V sodobnem nogometu ločimo branjenje v visoki coni, branjenje v srednji coni in branjenje v nizki coni. Vsaka cona ima svoje značilnosti, cilje in zahteve glede usklajenosti ekipe.

Pomemben element branjenja v vseh conah je tudi usmerjanje igre nasprotnika. Ekipa lahko glede na analizo nasprotnika in lastni taktični načrt usmerja igro:

- na krilo, kjer želi stisniti nasprotnika v manj nevarno cono in začeti pritisk ali dvojno pokrivanje,
- v sredino, kjer želi uporabiti številčno premoč ali izkoristiti slabost nasprotnika pri igri skozi osrednje prostore.

To usmerjanje ni univerzalno določeno, temveč je rezultat taktične priprave in prepoznanih slabosti v igri nasprotnika.

Branjenje v visoki coni

Branjenje v visoki coni poteka na nasprotnikovi polovici ali tik za sredinsko črto. Cilj je takojšnji pritisk na nasprotnika in onemogočanje izgradnje napada:

- ekipa s skupnim pritiskom poskuša prisiliti nasprotnika v napako ali igro nazaj/širino,
- aktivno preprečevanje globinskih podaj in takojšen napad na nosilca žoge,
- kompaktna postavitve z visoko zadnjo linijo, ki stiska prostor za nasprotnika,
- sprožilci pritiska: slab sprejem, podaja na krilo, podaja nazaj,
- usmerjanje igre: najpogosteje na krilo, a včasih tudi v sredino, če nasprotnik slabo kontrolira osrednje prostore.

Slika 2: Branjenje v visoki coni

Branjenje v srednji coni

Srednja cona pokriva prostor okoli sredinske črte do začetka lastne polovice. Cilj je:

- usmerjanje igre v predvidljive cone (pogosto na bok, lahko tudi v sredino ob prepoznani slabosti),
- nadzor nad centralnimi prostori in zapiranje podajnih linij,
- fleksibilnost v obliki bloka (4-4-2, 4-5-1, 5-3-2 ipd.),
- zgoščevanje prostora okoli žoge, priprava na prestrežanje ali prisilo v igro na krilo ali v sredino, odvisno od taktičnega načrta.

Slika 3: Branjenje v srednji coni

Branjenje v nizki coni

Branjenje v nizki coni poteka globoko na lastni polovici, običajno pred kazenskim prostorom.

Cilji:

- zaščita neposredne nevarnosti za gol,
- blokiranje zaključkov na vrata, prestrežanje zadnjih podaj in predložkov,
- izjemna kompaktnost ekipe po globini in širini,
- priprava na prehod v napad z odvzemom žoge ali izbijanjem,
- usmerjanje igre: pogosto na krilo, kjer je lažje zapreti možnosti za strel ali nevarno podajo, a lahko tudi centralno, če želi ekipa zapreti linije podaj z gostoto igralcev v sredini.

Slika 4: Branjenje v nizki coni

Skupni principi v vseh conah

Ne glede na višino branjenja veljajo osnovna načela (Elsner, 2004):

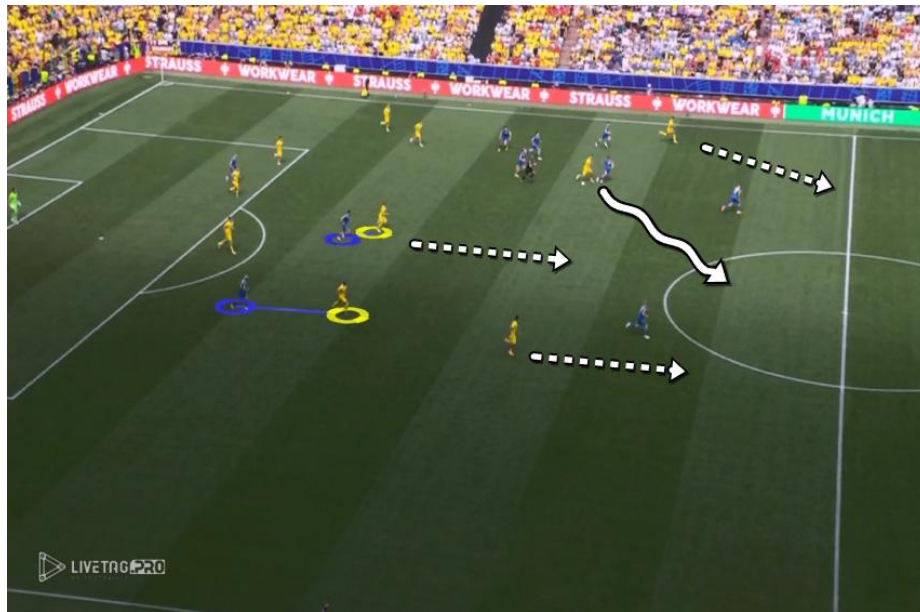
- pritisk na nosilca žoge,
- medsebojna pomoč in varovanje,
- prevzemanje nasprotnikovih igralcev,
- kompaktna organizacija (vodoravno in navpično),
- ravnotežje in nadomeščanje,
- kontrola ključnih prostorov in igralcev.

Ekipa mora imeti jasno dogovorjena pravila, kdaj in kako usmerjati igro nasprotnika, da je njihovo delovanje usklajeno in učinkovito.

1.3 Prehod iz obrambe v napad (napadalna tranzicija)

Prehod iz obrambe v napad je naslednja pomembna faza, ki se začne se ob odvzemu žoge. Po odvzemu žoge ima ekipa dve možnosti ali se odloči za takojšen hiter protinapad (izkoristiti neorganiziranost nasprotnika) ali pa se odloči za umiritev igre in izhod iz pritiska nasprotnika.

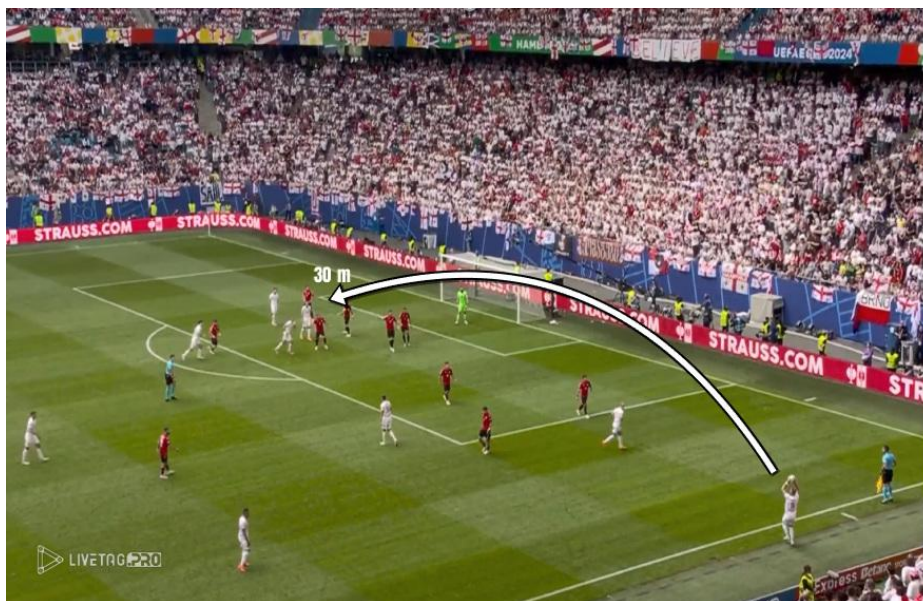
Slika 5: Napadalna tranzicija

1.4 Prekinitve

Prekinitve predstavljajo trenutke, ko se igra začasno ustavi (prosti strelji, koti, avti, kazenski strelji). Uspešnost ekipe je pogosto odvisna od dobro definiranih in uigranih principov tako v napadu kot v obrambi ob teh situacijah (Kavčič, 2023).

Slika 6: Prekinitve

1.5 Model igre in obrambni principi

Model igre je celostni koncept, ki ga trenerji uporabljajo za opredelitev načina, kako naj njihova ekipa igra na igrišču. Gre za filozofijo igre, ki združuje vse vidike nogometne taktike, tehnične elemente igre ter psihološke in fizične zahteve (Kavčič, 2023). Model igre določa osnovne principe, po katerih se ekipa ravna v različnih situacijah – v fazi napada, obrambe, kot tudi pri prehodih med fazami igre. Z dobrim modelom igre trener določi, kako bo ekipa delovala v vseh ključnih trenutkih tekme, kar zmanjšuje vpliv naključja in povečuje stabilnost izvedbe.

Model igre je vedno specifičen za vsako ekipo in je odvisen od številnih dejavnikov:

- filozofije in načel trenerja (Frade, 2001; Bordonau & Villanueva, 2018),
- kakovosti in lastnosti igralcev (Owen, 2016),
- zgodovinskih značilnosti kluba ali reprezentance,
- ciljev, ki jih želi ekipa doseči (Phase of Play Ltd., 2021).

Po metodologiji Tactical Periodization (Frade; Bordonau & Villanueva, 2018) je model igre temelj celotnega trenažnega procesa. Vse vaje in aktivnosti na treningu so zasnovane tako, da neposredno služijo modelu igre in razvijajo elemente, ki so ključni za željeno izvedbo na tekmi. Frade poudarja, da je nogometna igra neločljiva celota in da mora trening odražati kompleksnost igre v vseh njenih vidikih. S tem strinja tudi dr. Adam Owen (2016), ki v svojem modelu periodizacije zagovarja integracijo taktičnih, tehničnih in fizičnih zahtev v vsakem trenažnem dnevu in vsaki vaji. Owen posebej poudarja pomen tedenskega načrtovanja (mikrociklov), ki mora biti zasnovano v skladu z modelom igre, da ekipa doseže vrhunec forme na dan tekme.

Priročnik *The Art of Defending* (Phase of Play Ltd., 2021) opozarja, da mora model igre natančno opredeljevati obnašanje ekipe v obrambi: od višine bloka, sprožilcev pritiska, kompaktnosti linij, do načina prehodov iz obrambe v napad. Le tako lahko ekipa dosledno izvaja obrambne naloge na najvišji ravni.

Kot poudarja Kavčič (2023), je dobro definiran model igre tisti, ki igralcem omogoča, da delujejo usklajeno in samozavestno v vsakem trenutku igre, ne glede na okoliščine na tekmi.

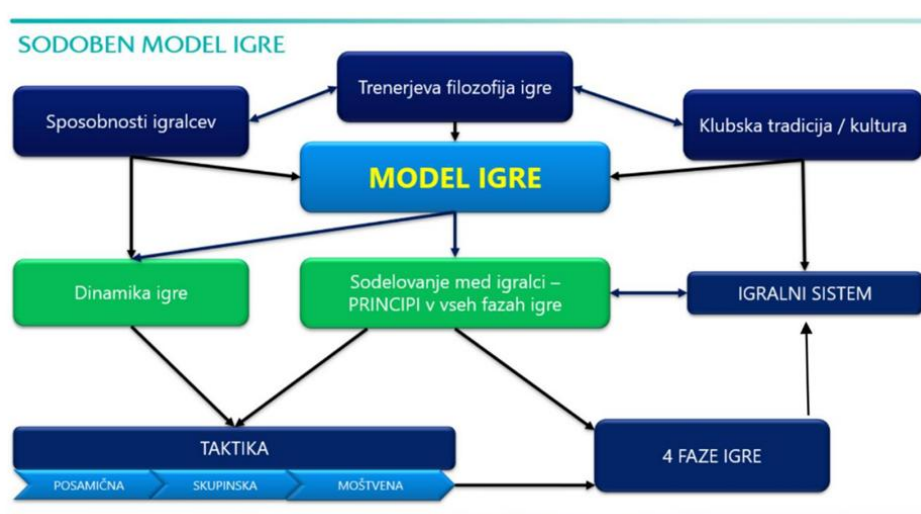
S tem se zmanjša vpliv naključja in poveča stabilnost rezultatov. Ključni elementi modela igre, ki jih avtor poudarja so taktika, organizacija, prilagodljivost in pravila odločanja.

- Taktika – načrt, kako bo ekipa napadala in se branila v različnih fazah igre.
- Organizacija – struktura ekipe na igrišču v različnih situacijah, vključno s postavitvijo igralcev in njihovo medsebojno povezanostjo.
- Prilagodljivost – sposobnost ekipe, da spremeni način igre glede na nasprotnika ali specifične pogoje na igrišču.
- Pravila odločanja – določena pravila, ki igralcem pomagajo pri odločanju v različnih situacijah, na primer kdaj pritiskati, kdaj spustiti blok, kdaj igrati v globino ipd.

Model igre ne vključuje le tehničnih in taktičnih navodil, temveč tudi psihološke in fizične komponente, ki zagotavljajo, da je ekipa pripravljena tako mentalno kot fizično na tekmovanje.

Ključni dejavnik pri oblikovanju modela igre je trenerjeva filozofija v različnih fazah igre. Igralci morajo jasno razumeti svoja dejanja v vsakem trenutku, ob hkratnem dopuščanju določene svobode. Model je treba prilagoditi sposobnostim igralcev, saj vsega z določeno skupino ni mogoče izvesti. Uspešen trener zato najprej analizira kvaliteto ekipe in temu ustrezno oblikuje zahteve. V nekaterih okoljih na model vplivata tudi klubska kultura in tradicija, ki zahtevata prepoznavnost igre. Pametni trenerji znajo svoje principe prilagoditi tudi tem zunanjim dejavnikom (Kavčič, 2021).

Slika 7: Model igre

Vir: Kavčič, 2021

1.6 Obrambni principi

Branjenje je ena izmed ključnih faz nogometne igre, saj dobro organizirana obramba pogosto odloča o rezultatu tekme. Principi pri branjenju so smernice, ki pomagajo ekipi organizirati igro brez žoge in učinkovito preprečiti nasprotnikove napade (Kavčič, 2023).

1.6.1 Kompaktnost

Ekipa si prizadeva biti čim bolj kompaktna tako v vodoravni kot navpični smeri. Igralci ohranjajo majhne razdalje med seboj in s tem zapirajo prostore, kar nasprotniku otežuje napadanje (Verdenik, 1999). Kompaktna ekipa nadzira ključna območja in otežuje igro skozi osrednje kanale (Phase of Play Ltd., 2021).

1.6.2 Pokrivanje prostorov

Sodobno branjenje temelji na nadzoru prostora, ne le igralcev. Igralci zapirajo cone, kjer bi lahko nasprotnik razvijal napad (Elsner, 2004). To omogoča predvidevanje in pravočasno zapiranje nevarnih linij podaj (Phase of Play Ltd., 2021).

1.6.3 Zgoščevanje prostora okoli žoge

Ob posesti nasprotnika ekipa zgosti prostor okoli igralca z žogo, omejuje možnosti za podaje in pripravlja prestrezanje žoge (Kavčič, 2023; UEFA, 2023).

1.6.4 Usmerjanje z namenom

Veliko ekip poskuša preprečiti igro nasprotnika skozi center, kjer so najbolj nevarne poti do gola. Pogosto se nasprotnik usmerja na krila, kjer je lažje organizirati odvzem žoge (Phase of Play Ltd., 2021). Včasih pa lahko ekipa glede na analizo nasprotnika igro ciljno usmerja tudi v sredino, če tam zazna šibkosti (Frade v Bordonau & Villanueva, 2018).

1.6.5 Prehod iz branjenja v napad (tranzicija)

Ključni princip sodobnega branjenja je sposobnost hitrega in organiziranega prehoda v napad takoj po odvzemu žoge. Ekipa išče možnosti za protinapad ali umiritev igre, da izkoristi neorganiziranost nasprotnika (Owen, 2016; UEFA, 2023).

1.6.6 Visok, srednji in nizek pritisk

V nogometnem svetu poznamo tri različne vrste pritiska v nogometni igri. Visok pritisk imenujemo obrambo na nasprotnikovi polovici katere namenom je takojšnjega odvzem žoge

in napadalna tranzicija. Srednji pritisk je obramba v srednji tretjini, z namenom usmerjanjem nasprotnika v zelene cone. Zadnja vrsta pritiska pa je nizek pritisk, ki ga predstavlja globoka obramba pred lastnimi vrati, ki je osredotočena na blokiranje strellov in zadnjih podaj (Phase of Play Ltd., 2021; Kavčič, 2023).

1.6.7 Komunikacija in usklajenost

Učinkovita obramba zahteva stalno komunikacijo, hitro prilagajanje gibanj in usklajeno delovanje vseh linij (Elsner, 2004; Verdenik, 1999).

1.7 EURO 2024

EURO (Uefa evropsko prvenstvo v nogometu) je najpomembnejše reprezentančno tekmovanje v Evropi, ki ga organizira UEFA. Prvič je bilo organizirano leta 1960, takrat še pod imenom Evropski pokal narodov, s štirimi ekipami v zaključnem delu. Sprva je potekalo na štiri leta in se skozi čas postopno širilo: z 8 ekip (od 1980), na 16 (od 1996) in nato na 24 ekip, kar velja od leta 2016.

Tekmovanje se začne s kvalifikacijami, kjer sodelujejo vse evropske reprezentance, zaključni turnir pa poteka v izbrani državi oz. več državah. Vključuje skupinski del in izločilne boje do finala. EURO velja za eno najkakovostnejših nogometnih tekmovanj zaradi visoke ravni ekip in napetih tekem.

EURO 2024, sedemnajsto evropsko prvenstvo za moške, je potekalo v Nemčiji med 14. junijem in 14. julijem 2024. Turnir je gostilo 10 različnih nemških mest (Berlin, München, Dortmund, Köln, Düsseldorf, Frankfurt, Gelsenkirchen, Hamburg, Leipzig in Stuttgart).

Evropsko prvenstvo 2024 je prineslo pomembno spremembo v formatu tekmovanja, saj je prvič v zgodovini na turnirju sodelovalo 32 ekip, namesto 24. To je omogočilo sodelovanje večjega števila držav, kar je dalo več priložnosti tudi manjšim reprezentancam za udeležbo na velikem odru. V izločilne boje je napredovalo 16 ekip, pri čemer so to prvouvrščene in drugouvrščene ekipe iz vseh osmih skupin ter štiri najboljše tretjevrščene ekipe na podlagi točk, doseženih v skupinskem delu.

1.8 Slovenija na EURO 2024

Slovenska nogometna reprezentanca se je na EURO 2024 uvrstila preko kvalifikacij, kjer so pokazali konstantno in disciplinirano igro. Kljub temu da se je Slovenija soočala z močnimi nasprotniki, so si z dobrimi rezultati zagotovili uvrstitev na prvenstvo, kar je pomemben uspeh za slovenski nogomet.

Slovenija se je na EURO 2024 pomerila z močnimi nasprotniki, ki so med najboljše uvrščenimi ekipami na FIFA lestvici:

- **Srbija** velja za zelo čvrsto reprezentanco. Njihova igra tako temelji na čvrstem obrambnem bloku in hitrih prehodih iz obrambe v napad. So izredno fizična ekipa, ki se pogosto zanaša na posameznike, kot so Dušan Vlahović in Sergej Milinković-Savić.

- **Danska**, je poznana po svoji organiziranosti in dinamični igri. Njihova reprezentanca ima odlično ravnotežje med mladimi talenti in izkušenimi igralci. Danska igra v visokem tempu, s posebnim poudarkom na visokem pritisku in zelo visoko postavljeno zadnjo linijo.
- **Anglija**, je bila ena izmed favoritinj na turnirju. Gre za izjemno močno ekipo z globokim kadrom, ki vključuje nekatere najboljših igralcev sveta, kot so Harry Kane, Jude Bellingham in Bukayo Saka. Njihova igra temelji na kombinaciji tehnične spretnosti in fizične dominanci.
- **Portugalska**, je poznana po svoji ofenzivni moči, še posebej z zvezdniki, kot so Cristiano Ronaldo, Bruno Fernandes in João Félix. Njihov sistem igre se prilagaja situaciji na igrišču, vendar so izjemno nevarni tako pri hitrih prehodih kot tudi v kontinuiranih napadih.

Slovenija se je tako že v skupinskem delu pomerila z nekaterimi najkakovostnejšimi reprezentancami v Evropi. Kljub zahtevni skupini je zasedla tretje mesto in si zagotovila napredovanje v izločilne boje. V osmini finala se je slovenska reprezentanca pomerila s Portugalsko in po izenačenem obračunu izpadla šele po izvajanju enajstmetrovk. Ključ do tega zgodovinskega uspeha je bila predvsem dobra organiziranost v obrambi ter učinkoviti prehodi v napadalno fazo, ki so omogočili doseg ugodnih rezultatov proti favoriziranim nasprotnikom.

2. Predmet in problem

Poleg jasno oblikovanega modela igre pa je za uspešno fazo branjenja pomembna tudi sposobnost ekipe, da se prilagaja specifičnim taktičnim zahtevam posamezne tekme in karakteristikam nasprotnika, ob tem pa ohranja svojo identiteto igre. Na to opozarja tudi priročnik, ki med ključne dejavnike učinkovitega branjenja na vrhunski ravni uvršča: kompaktnost obrambne linije, učinkovito pokrivanje nevarnih igralnih con, usklajenost gibanj med posameznimi linijami obrambnega bloka ter uporabo različnih oblik pritiska – od visokega do srednjega in nizkega. Ti principi predstavljajo temelj organizirane obrambne strukture, ki bistveno vpliva na stabilnost ekipe in njeno konkurenčnost na najvišjem nivoju tekmovanja (The Art of Defending, 2021). Pojavlja se torej vprašanje ali so bile ekipe, ki so na EURO 2024 imele boljše ocenjene principe branjenja in prehoda iz branjenja v napad, bile tudi rezultatsko uspešnejše?

V okviru uvrstitve slovenske nogometne reprezentance na evropsko prvenstvo EURO 2024 je bila organizirana posebna strokovna skupina, ki je sistematično in poglobljeno spremljala dogajanje na prvenstvu. Skupino so sestavljali priznani nogometni strokovnjaki, univerzitetni mentorji ter študentje za pridobitev naziva UEFA PRO. Osrednji namen je bil strokovna in znanstvena analiza iger slovenske reprezentance ter njenih nasprotnikov.

Vodenje skupine je prevzel Iztok Kavčič, ki je bil idejni vodja projekta, skrbel za vsebinsko zasnovo, koordinacijo analiz in vodenje študijskih sestankov. Ob njem so aktivno sodelovali Zdenko Verdenik, Matjaž Jaklič, Marko Roškar, Boštjan Kreft, Danijel Širec, Tin Küzma, Goran Vučković s Fakultete za šport ter Branko Zupan.

Skupina je razvila metodološki načrt analize, oblikovala enoten obrazec za opazovanje in določila ključne parametre za spremljanje igre. Na podlagi teh izhodišč so bile opredeljene raziskovalne hipoteze ter znanstveno zastavljeni problemi, ki so vodili celoten proces opazovanja in interpretacije podatkov.

Analiza je potekala sistematično – dva študenta sta se osredotočila na igro nasprotnikov Slovenije v fazi branjenja in napada, dva pa na podrobno spremljanje slovenske reprezentance v vseh fazah igre. Iz tega procesa so nastale štiri diplomske naloge, ki obravnavajo ključne taktične vidike in značilnosti igre na prvenstvu:

- Tin Küzma: *»Značilnosti igre reprezentanc Danske, Srbije in Anglije v fazi branjenja in napadalni tranziciji proti Sloveniji na EURU 2024«*
- Danijel Širec: *»Značilnosti igre reprezentanc Danske, Srbije in Anglije v fazi napada, obrambni tranziciji in prekinitvah v napadu proti Sloveniji na EURU 2024«*
- Boštjan Kreft: *»Značilnosti igre reprezentance Slovenije v fazi branjenja, napadalni tranziciji in prekinitvah v obrambi na EURU 2024«*
- Marko Roškar: *»Značilnosti igre reprezentance Slovenije v fazi napada, obrambni tranziciji in prekinitvah v obrambi na EURU 2024«*

S takšnim interdisciplinarnim pristopom je skupina prispevala pomembno strokovno in raziskovalno dodano vrednost k razumevanju igre na najvišjem tekmovalnem nivoju ter zagotovila kakovostne temelje za nadaljnje izobraževanje in razvoj slovenskega nogometa.

V okviru svoje diplomske naloge bom podrobno preučil zgradbo nogometne igre z vidika faze branjenja, prehoda iz obrambe v napad ter vloge obrambnih prekinitev. Osredotočil se bom na analizo reprezentanc, s katerimi se je slovenska nogometna reprezentanca pomerila na Evropskem prvenstvu 2024, in sicer na Anglijo, Portugalsko, Dansko in Srbijo. Analiziral bom njihove obrambne sisteme, taktične postavitve ter principe branjenja, kot so kompaktna obramba, zapiranje igralnih con, visoki pritisk in obrambna tranzicija. Primerjal bom njihove pristope s pristopi slovenske reprezentance, z namenom prepoznati razlike v organizaciji in učinkovitosti obrambne igre. Pri tem bom uporabil sodobne metodološke pristope, ki jih predlagajo dr. Adam Owen (2014, 2016), Bordonau in Villanueva (2018) ter sodobni priročniki, kot sta *The Game Plan* in *The Art of Defending* (Phase of Play Ltd., 2021).

Posebno pozornost bom namenil temu, kako so se nasprotniki branili v različnih conah igrišča (v nizkem, srednjem in visokem bloku) ter katere ključne taktične principe so pri tem uporabljali. Nadalje bom raziskal, kako jasno definiran model igre vpliva na izvajanje obrambnih principov in kako ti prispevajo k rezultatski uspešnosti ekip. Uporabil bom sodobne metodološke pristope ter orodje za analizo Dartfish, s pomočjo katerega bom izvedel poglobljeno analizo tekem slovenske reprezentance.

3. Cilji in hipoteze

Cilj diplomske naloge je skozi podrobno analizo ugotoviti, kako različni principi in sistemi branjenja vplivajo na rezultate ekip, ter primerjati uspešnost ekip na podlagi teh principov in povezati sodobno znanstveno literaturo in metodologijo s praktičnimi primeri iz vrhunškega tekmovalnega okolja ter prispevati k razumevanju, kako model igre vpliva na uspešnost ekipe na najvišji ravni.

Na podlagi zastavljenih ciljev sem oblikoval hipoteze, ki jih tekom svoje raziskave potrdil ali ovrgel. Hipoteze temeljijo na predpostavki, da so ekipe z bolj dodelanimi principi branjenja in prehodi iz obrambe v napad tudi bolj uspešne na rezultatskem področju:

1. Ekipa, ki so v fazi branjenja izvajale učinkovitejši visok pritisk in kompaktno obrambo, so bile bolj uspešne na turnirju.
2. Ekipa z boljšimi prehodi iz obrambe v napad so imele višje število zadetkov iz protinapadov, kar je prispevalo k njihovi rezultatski uspešnosti.

3. Ekipe, ki so bile bolje ocenjene glede na PPDA in druge obrambne parametre, so dosegle boljše rezultate na EURU 2024.

4. Metode dela

4.1 Potek analize in uporaba orodij

V okviru diplomske naloge sem za poglobljeno taktično analizo tekem Slovenije proti izbranim nasprotnikom uporabil predvsem programsko orodje Dartfish, ob podpori dodatnih virov, kot sta Livetagpro in Wyscout. Ključni poudarek analize je bil na fazi branjenja in prehodih iz obrambe v napad. Analizo sem izvajal tako, da sem s pomočjo Dartfisha najprej določil ključne dogodke znotraj posameznih tekem, nato pa ocenil reprezentance na podlagi vnaprej določenih obrambnih principov in principov prehoda v napad. Uporabljal sem štiristopenjsko ocenjevalno lestvico, pri kateri ocena 1 pomeni, da ekipa principa ne izvaja, ocena 4 pa, da ga izvaja odlično.

Obrambni principi, ki sem jih ocenjeval, so vključevali agresivnost pri branjenju, usmerjanje nasprotnika, kompaktnost, borbo za odbite žoge ter učinkovitost pri obrambnih prekinitvah, kot so avti in koti. Pri prehodu v napad sem ocenjeval hitrost in učinkovitost tranzicije po odvzeti žogi ter sposobnost ekipe za hiter prehod iz prekinitve v protinapad.

Dartfish mi je omogočil podrobno videoanalizo, vključno z risanjem shem, označevanjem igralcev, analizo gibanja v različnih obrambnih conah ter primerjavo taktičnih rešitev med ekipami. Na ta način sem lahko vizualno in statistično primerjal, kako so se posamezne reprezentance odzivale na igro Slovenije ter kako učinkoviti so bili njihovi obrambni principi in prehodi iz obrambe v napad.

Poleg tega sem uporabil tudi Wyscout, predvsem za kazalnik PPDA (Passes Allowed per Defensive Action), ki meri intenzivnost pritiska na nasprotnikovi polovici. Nižji PPDA pomeni bolj agresiven pritisk. Ta podatek sem uporabil kot dopolnitev vizualne analize in za primerjavo pritiska, ki so ga ekipe izvajale proti Sloveniji.

S takšnim pristopom sem lahko kvantitativno in kvalitativno ocenil, katere reprezentance so bile taktično uspešnejše v fazi branjenja in prehodih iz obrambe v napad ter kako se je to odražalo v rezultatih tekem.

4.2 Principi, ki smo jih ocenjevali

Organizacijo igre brez žoge in učinkovito preprečevanje nasprotnikovih napadov določajo obrambni principi (Kavčič, 2023). Poznamo obrambne principe, ki sem jih opisal na strani 18. Za ocenjevanje smo znotraj raziskovalne skupine določili naslednje principe, ki so po našem mnenju najpomembnejši za uspešnost ekipe v fazi branjenja.

Obrambni principi, ki smo jih določili za ocenjevanje:

- Agresivno branjenje proti žogi
- Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge
- Usmerjanje nasprotnika v sredino z namenom odvzema žoge
- Borba in uspešnost pri odbitih žogah
- Kompaktnost moštva po širini
- Nihanje zadnje vrste in kompaktnost moštva po globini
- Kvaliteta varovanja in prevzemanja igralcev
- Prekinitve - odvzem žog pri avtih
- Prekinitve - koti v branjenju

Principi za prehod v napad, ki smo jih določili za ocenjevanje:

- Po odvzeti žogi: Moštvo hitro igra v globino in izvaja protinapade
- Po odvzeti žogi dobro prehajajo iz protipritiska nasprotnika
- Pri prekinitvah v branjenju hitro prehajajo v protinapade

Te principe smo ocenjevali s 4-stopenjsko lestvico.

- 1: Ne izvajajo
- 2: Slabo izvajajo
- 3: Dobro izvajajo
- 4: Odlično izvajajo

4.3 Uporaba programa Dartfish

Poleg uporabe drugih virov in orodij, kot je Livetagpro, bo v tej diplomski nalogi pomembno mesto zavzemala uporaba programa Dartfish. Dartfish je zmogljivo orodje za video analizo, ki omogoča poglobljeno preučevanje športnih dogodkov s pomočjo naprednih funkcij za obdelavo videoposnetkov. Uporaba tega programa mi je omogočila natančno analizo taktičnih aspektov igre nasprotnikov Slovenije. S pomočjo Dartfisha sem določal ključne dogodke znotraj tekem Slovenije proti izbranim reprezentancam ter na tej osnovi ocenjeval ekipe glede na prej opredeljene obrambne principe.

4.3.1 Analiza faze branjenja

S pomočjo Dartfisha bom natančno analiziral, kako so se reprezentance, kot so Anglija, Portugalska, Danska in Srbija, organizirale v obrambi. To bom izvedel s pregledom posnetkov tekem, kjer bomo s funkcijami, kot so risanje taktičnih shem, označevanje igralcev in analiziranje gibanja, raziskali obnašanje ekip v različnih conah branjenja (nizka, srednja in visoka cona). Dartfish omogoča tudi analizo kompaktnosti in postavitve igralcev v fazi branjenja, kar je ključno za oceno učinkovite obrambe ekip.

4.3.2 Prehod iz obrambe v napad

S posebnimi funkcijami programa Dartfish sem analiziral tranzicije ekip iz faze branjenja v napad. To je vključevalo sledenje hitrim prehodom in oceno hitrosti njihove izvedbe. Program mi je omogočal natančno sledenje gibanja igralcev, kar mi je pomagalo vizualizirati, kako učinkovito so nasprotniki Slovenije prehajali iz obrambe v protinapad in na kakšen način so pri tem ustvarjali priložnosti za zadetke.

4.3.3 Primerjava različnih ekip

S pomočjo Dartfisha bom lahko primerjal, kako so različne reprezentance izvajale svoje principe branjenja in prehode iz obrambe v napad. Vizualne primerjave bodo vključevale analizo gibanja igralcev v podobnih situacijah, primerjavo uporabljenih taktičnih shem ter ugotavljanje razlik v pristopih posameznih ekip k organizaciji obrambe. Takšna primerjava bo

ključnega pomena za oblikovanje zaključkov o tem, ali so bile ekipe, ki so bolje izvajale obrambne principe in prehode, tudi rezultatsko uspešnejše na turnirju.

4.3.4 Statistična analiza

Dartfish omogoča tudi pridobivanje statističnih podatkov iz videoanalize, kar bomo uporabili za kvantitativno oceno obrambe in prehodov ekip. Parametri, kot so uspešnost prekinitev, število prestreženih žog v fazi branjenja in učinkovitost prehodov, bodo izračunani in primerjani z rezultati, ki so jih ekipe dosegle na prvenstvu.

4.3.5 Povezava z osnovnim problemom naloge

Z uporabo Dartfisha bom lahko natančno ocenil, ali so bile ekipe, ki so imele boljše ocenjene principe branjenja in prehodov iz obrambe v napad, tudi rezultatsko uspešnejše. Video analiza bo podkrepila moje ugotovitve, pridobljene iz statističnih podatkov, in mi omogočila podrobno razumevanje taktičnih odločitev posameznih ekip ter njihovega vpliva na končne izide tekem. Dartfish bo tako predstavljal ključno orodje pri preverjanju hipotez te diplomske naloge in prispeval k poglobljenemu vpogledu v taktiko sodobnega nogometa.

4.4 Uporaba platforme Wyscout

V diplomski nalogi sem poleg programa Dartfish uporabil tudi platformo Wyscout, ki je namenjena analizi nogometnih tekem in igralcev na podlagi številnih statističnih kazalnikov. Iz poročila Wyscout sem uporabil kazalnik PPDA (Passes Allowed per Defensive Action), ki prikazuje število podaj, ki jih ekipa dovoli nasprotniku, preden izvede obrambno akcijo na nasprotnikovi polovici. Nižja vrednost kazalnika PPDA pomeni bolj intenziven pritisk ekipe na nasprotnikovo izgradnjo napada. Ta kazalnik sem uporabil za primerjalno oceno pritiska, ki so ga posamezne reprezentance izvajale proti Sloveniji.

5. Rezultati in razprava

5.1 Slovenija : Danska

Tekma med Slovenijo in Dansko je potekala 16. junija 2024 na stadionu MHPArena v Stuttgartu v okviru skupinskega dela UEFA EURO 2024. Končni rezultat je bil 1:1. Vremenske razmere so bile ugodne, s temperaturo okoli 24 °C in brez večjih vplivov na igro. Slovenija je večino tekme igrala v sistemu 1-4-4-2, Danska pa v postavitvi 1-3-4-1-2. S pomočjo Dartfisha smo podrobno analizirali dogodke na tekmi, predvsem v fazi branjenja, prehodu v napad ter pri obrambnih prekinjenih situacijah.

Načini branjenja

Danska je izrazito pogosto uporabljala aktivno consko branjenje (65,9 %), kar pomeni, da ima avtomatiziran sistem kolektivnega pritiska na žogo. Aktivno consko branjenje na znak je bilo pri Danski skoraj zanemarljivo (1,13 %), kar kaže na manj individualnih iniciativ in bolj na sistemsko organizacijo.

Danska se zanaša na strukturiran pritisk, pri čemer redko uporablja individualne pobude za pritisk. To lahko nakazuje na zelo jasne ekipne dogovore.

Tabela 1: Način branjenja SLO: DAN

Način branjenja	Slovenija (št. / %)	Danska (št. / %)
Aktivno consko	27 / 38,57 %	58 / 65,90 %
Aktivno consko znak	23 / 32,86 %	1 / 1,13 %
Pasivno consko	20 / 28,57 %	29 / 32,95 %
Skupaj dogodkov	70 / 100 %	88 / 100 %

Vir: lastno delo.

Agresivno branjenje proti žogi

Danska je izvedla več dogodkov agresivnega branjenja (59) kot Slovenija (50). 28,81% agresivnega branjenja je bilo izvedeno v visoki coni, kar kaže njihovo težnjo po visokem pritisku.

Danska kaže visoko stopnjo discipline in kondicijske priprave pri agresivnem branjenju. Visok delež v visoki in srednji coni kaže na željo po takojšnjem odvzemu žoge.

Tabela 2: Agresivno branjenje proti žogi SLO:DAN

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Danska – št.	Danska – %
Skupna količina	50	100 %	59	100 %
Nizka cona	8	16 %	6	10,17 %
Srednja cona	34	68 %	34	57,63 %
Visoka cona	8	16 %	17	28,81 %
Ocena		4 (71,4 %)		4 (67,03 %)

Vir: lastno delo.

Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge

Danska skoraj ni uporabljala usmerjanja na krila (samo 1 dogodek), kar kaže na drugačen pristop k odvzemu žoge v primerjavi s Slovenijo. Danska skuša odvzeti žogo že s prvim pritiskom, brez usmerjanja v določeno cono. To je tvegano, a ob učinkovitem izvajanju lahko vodi do hitrih prehodov.

Slovenija bistveno pogosteje uporablja princip usmerjanja nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge, saj je bilo zabeleženih 23 primerov, v primerjavi z zgolj 1 pri Danski. Največ teh situacij se pri Sloveniji pojavi v srednji coni (82,61 %), kar kaže na jasno taktično usmeritev, medtem ko Danska to strategijo praktično ne uporablja.

Tabela 3: Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge SLO:DAN

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Danska – št.	Danska – %
Skupna količina	23	100 %	1	100 %
Nizka cona	1	4,35 %	0	0 %
Srednja cona	19	82,61 %	0	0 %
Visoka cona	3	13,04 %	1	100 %
Ocena	5		1	

Vir: lastno delo.

Usmerjanje nasprotnika v sredino z namenom odvzema žoge

Nobena od ekip ne uporablja principa usmerjanja nasprotnika v sredino z namenom odvzema žoge, kar je razvidno tudi iz statistike obe ekipi sta za ta princip prejeli najnižjo oceno (1), brez konkretnih primerov izvedbe. To kaže, da ta način branjenja ni del njihovega prepoznavnega taktičnega načrta.

Kompaktnost in kvaliteta prevzemanja

Obe reprezentanci, Slovenija in Danska, izkazujeta zelo dobro kompaktnost moštva po širini, kar potrjujejo visoki oceni (Slovenija 5 – 95,6 %, Danska 5 – 94,11 %). Prav tako je kvaliteta

varovanja in prevzemanja igralcev pri obeh ocenjena kot dobro, kar kaže na ustrezno organizacijo in kolektivno razumevanje obrambnih nalog. Med ekipama ni zaznati večjih razlik, kar kaže na primerljivo visoko raven obrambne discipline.

PPDA

Slovenija je imela relativno visok PPDA (19.3), kar pomeni manj intenziven pritisk in več dopuščene igre nasprotniku v zadnji tretjini. Danska pa je igrala bolj agresivno (13.8), z več obrambnimi akcijami bližje slovenskim vratom.

Tabela 4: PPDA SLO:DAN

Ekipa	PPDA
Slovenija	19.3
Danska	13.8

Vir: UEFA EURO 2024

Slika 8: prikaz takojšnjega visokega pritiska ob organizaciji napada z vratarjem DAN

Prehodi iz obrambe v napad

Slovenija pogosteje prehaja iz obrambe v napad (29 primerov) kot Danska (17), pri čemer uporablja raznolike pristope. Najpogostejši način pri Sloveniji je protinapad (44,82 %), kar nakazuje pripravljenost za hitro preusmeritev igre po odvzemu žoge.

Na drugi strani se Danska v več kot 64 % primerov odloča za ohranjanje posesti – tako z manj kot 5 kot z več kot 5 podajami – in le redko napada direktno. Ta pristop kaže na željo po kontroli

igre, vendar pa Danski pri prehodih manjka vertikalnost in odločnost. Ekipa se skoraj vedno odloča za varno gradnjo napada, namesto da bi izkoristila prostor za hitrejše napredovanje. Zato bi Danska lahko svojo igro v fazi prehoda izboljšala z bolj direktnim in vertikalno usmerjenim pristopom.

Slika 9: Prehodi iz obrambe v napad SLO:DAN

Način prehoda	Slovenija – št.	Slovenija – %	Danska – št.	Danska – %
Skupna količina	29	100 %	17	100 %
Ohranjanje posesti (do 5 podaj)	7	24,31 %	5	29,40 %
Ohranjanje posesti (nad 5 podaj)	9	31,03 %	6	35,30 %
Protinapad	13	44,82 %	6	35,30 %

Vir: lastno delo.

Predlogi za izboljšave igre Danske in trenažni proces za implementacijo:

Analiza trenutne igre:

- Odlična organizacija v branjenju in tranziciji.
- Šibka točka: premalo jasnih principov v protinapadih.

Slika 10: Analiza Danske igre

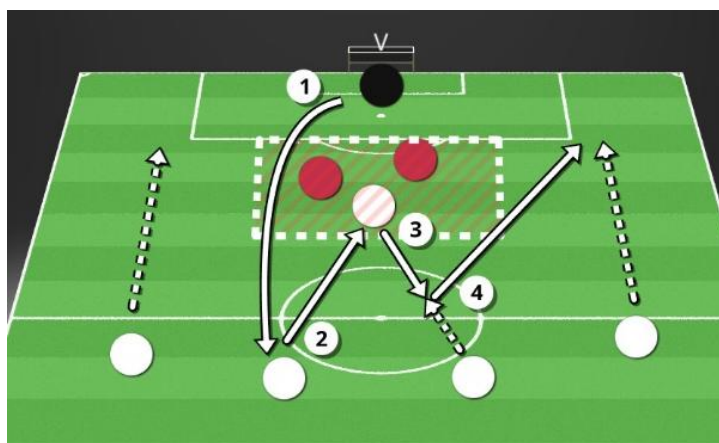
Označeni igralci ne napadejo globine. Želijo žogo v statičnem položaju. Ni jasnih principov po odvzeti žogi, ni možnosti hitrega prehoda v napad.

Predlogi za izboljšave

V namen izboljšanja prehodov v napad sem vključil vajo za razvijanje vertikalnosti v napadu, ki spodbuja hitro povezovanje linij in utrjuje princip globina – povratna – globina. Vaja izboljšuje odločanje in časovno usklajenost igralcev pri tranziciji v napadalno fazo. Poleg tega

VAJA 1: Igranje v globino – povratna – podaja na tretjega (priloga 1)

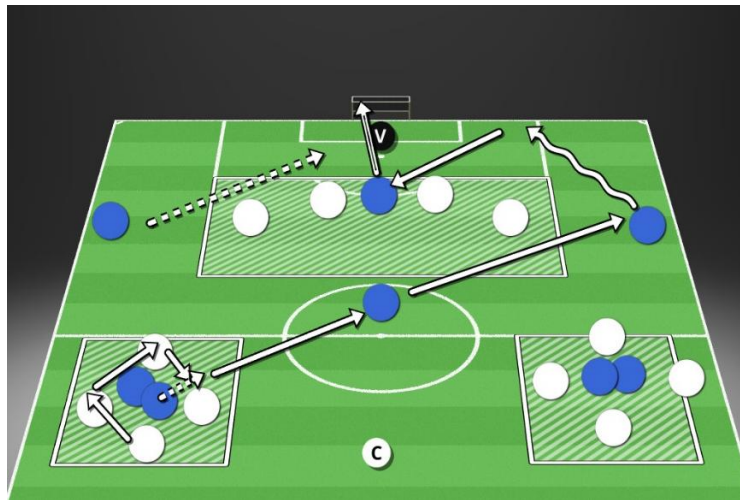
Slika 11: Vaja 1 Danska

VAJA 2: hitro obračanje strani po osvojeni žogi na eni strani (priloga 1)

27

Slika 12: Vaja 2 Danska

5.2 Slovenija : Srbija

Tekma med Slovenijo in Srbijo je bila odigrana 20. junija 2024 na stadionu Allianz Arena v Münchnu, v drugem krogu skupinskega dela UEFA EURO 2024. Končni rezultat je bil 1:1, Srbija pa je izenačila v zadnjih sekundah tekme. Vreme je bilo sončno, s temperaturo okoli 27 °C. Slovenija je nastopila v sistemu 1-4-4-2, Srbija pa je igrala v postavitvi 1-3-5-2, s poudarkom na kontroli sredine igrišča.

Načini branjenja

Slovenija je uporabljala aktivno consko branjenje v 36,04 % primerov, kar je več kot Srbija (31,20 %). Poleg tega je Slovenija v 17,12 % primerov uporabila "aktivno consko na znak" (signalizirano branjenje), kar je skoraj dvakrat več kot Srbija (9,70 %). Srbija je večino dogodkov branjenja izvajala pasivno consko (54,80 %), kar kaže na bolj pasiven pristop k branjenju, medtem ko je Slovenija uporabila ta način v 46,85 % primerov. Aktivno consko branjenje Slovenije nakazuje bolj aktiven pristop k branjenju, kjer so poskušali pridobiti posest žoge z visokim pritiskom. Po drugi strani pa je Srbija delovala bolj previdno, kar je lahko privedlo do manj nevarnih situacij, a tudi manj priložnosti za hiter prehod v napad.

Tabela 5: Način branjenja SLO:SRB

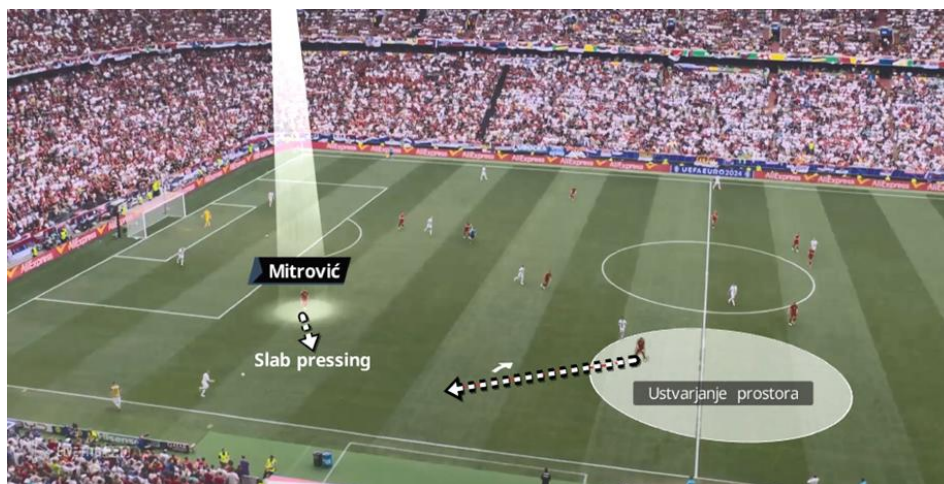
Način branjenja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Srbija – št.	Srbija – %
Aktivno consko	40	36,04 %	29	31,20 %
Aktivno consko znak	19	17,12 %	9	9,70 %
Kombinirano	0	0,00 %	2	2,10 %
Pasivno consko	52	46,85 %	51	54,80 %
Posamično	0	0,00 %	2	2,10 %
Skupaj dogodkov	111	100 %	93	100 %

Vir: lastno delo.

Agresivno branjenje proti žogi

Slovenija je bila pri agresivnem branjenju proti žogi bolj aktivna, saj je to izvajala v 59 primerih, medtem ko je Srbija enak princip uporabila 38-krat. Največ primerov agresivnega branjenja pri Sloveniji se je zgodilo v nizki coni (51 %), kar nakazuje na bolj strukturirano in zadržano obrambno postavitev na lastni polovici igrišča. Po drugi strani je Srbija agresivno branjenje pogosteje izvajala v srednji coni (22 dogodkov), kar kaže na bolj uravnotežen in nekoliko višje postavljen pritisk.

Slika 13: Ne kvalitetno agresivno consko branjenje SRB

Posnetki Srbskega pasivnega conskega branjenja, kjer zaradi pomanjkanja pritiska nasprotnik lahko razvije igro.

Tabela 6: Agresivno branjenje SLO:SRB

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Srbija – št.	Srbija – %
Skupna količina	59	100 %	38	100 %
Nizka cona	30	51 %	9	23,68 %
Srednja cona	22	37 %	22	57,89 %
Visoka cona	7	12 %	7	18,42 %
Ocena	3 (53,1 %)		2 (39,8 %)	

Vir: lastno delo.

Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge

Slovenija je bolje usmerjala nasprotnika na krilni položaj (19-krat, v primerjavi z 9 poskusi Srbije), predvsem v srednji coni (15 dogodkov). Pri usmerjanju nasprotnika v sredino z namenom odvzema žoge pa sta bili ekipi izenačeni (ocena 1). Uspešnejše usmerjanje na krilne položaje Slovenije kaže na boljšo organizacijo obrambe, saj so nasprotnike potiskali stran od nevarnih centralnih položajev, kar zmanjšuje verjetnost nevarnih strelav ali akcij preko sredine. Prav tako je bil "sprožilec za pritisk" podaja na stran, kjer se lahko izvaja učinkovit pritisk. Ekipi v svojem načinu branjenja nista koristili usmerjanja napada v sredino.

Tabela 7: Usmerjanje nasprotnika na krilni položaj z namenom odvzema žoge SLO:SRB

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Srbija – št.	Srbija – %
Skupna količina	19	100 %	9	100 %
Nizka cona	1	5,26 %	1	11,11 %
Srednja cona	15	78,95 %	7	77,78 %
Visoka cona	3	15,79 %	1	11,11 %
Ocena	2 (17,2 %)		1 (9,7 %)	

Vir: lastno delo.

Kompaktnost in kvaliteta izvedbe

Kompaktnost po širini je bila nekoliko boljša pri Srbiji (98,44 %), a Slovenija ni zaostajala veliko (95,6 %). Medtem, ko je bila kvaliteta varovanja in prevzemanja igralcev pri obeh ekipah enakovredna (DOBRO). Čeprav je Srbija ohranjala nekoliko bolj kompaktno strukturo, to ni zadostovalo za prevlado, saj niso bili dovolj agresivni in organizirani pri odvzemu žoge.

Slika 14: Dobra kompaktnost v fazi branjenja v nizki/srednji coni SRB

PPDA

Slovenija je tudi tokrat v obrambni fazi delovala zmerno pasivno, kar potrjuje kazalnik PPDA (17.0). Po drugi strani je Srbija izvajala izrazit pritisk na nasprotnika, saj je njihov PPDA znašal 7.5, kar pomeni, da je imela Slovenija pri gradnji napada manj časa in prostora. Kljub temu podatek o visokem PPDA-ju ne odraža celotne slike slovenske obrambe. Naša analiza namreč kaže, da se je Slovenija branila agresivneje, vendar v nižjih conah igrišča. Aktivni conski pritisk je bila izvajan predvsem v zadnji tretjini, zato kazalnik PPDA, ki zajema višji pritisk, ne zajame dovolj natančno intenzivnosti obrambe v nižjih conah. Obramba Slovenije torej ni bila pasivna, temveč strukturirano agresivna, a postavljena nižje.

Tabela 8: PPDA SLO:SRB

Ekipa	PPDA
Slovenija	17.0
Srbija	7.5

Vir: UEFA EURO 2024

Prehodi iz obrambe v napad

Slovenija ima skoraj dvakrat več prehodov kot Srbija (34:18), večinoma prek protinapadov (55,9 %), vendar z nižjo učinkovitostjo in le enim doseženim zadetkom. Pogosta izbijanja žoge (30) nakazujejo pomanjkanje strukturiranosti v prehodu, težave z organizacijo in reakcijo po

odvzemu žoge. Srbija po drugi strani prehaja bolj premišljeno, z več ohranjanja posesti, manj tveganja in več kontrole, vendar z manj direktno usmerjenostjo proti голу.

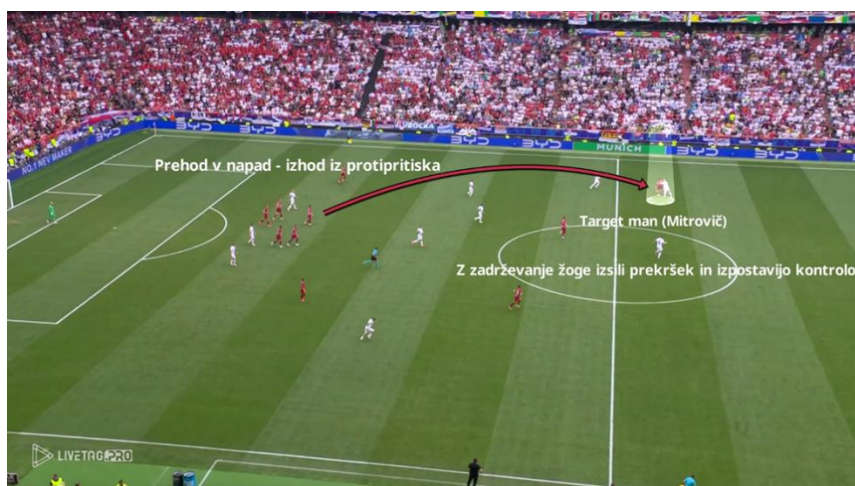
Slovenija ima več poskusov prehodov iz obrambe v napad, predvsem prek hitrih protinapadov, vendar je njihova učinkovitost nizka. Pogosto se zanaša na izbijanja žog, kar vodi v izgubo posesti in manj strukturiran napad. Prisotne so težave z natančnostjo podaj, pravočasnim odkrivanjem napadalcev in pomanjkanjem podpore s strani vezne linije, kar kaže na odsotnost jasnih principov po pridobljeni žogi in pri prehodu v hiter protinapad. Srbija ima sicer manj prehodov, vendar so ti bolj premišljeni in temeljijo na ohranjanju posesti. Njeni prehodi so bolj strukturirani, pogosto pa izsilijo nevarne situacije, kot so prekrški in koti. Kljub temu ji manjka direktna usmerjenost proti голу, saj pri prehodu v napad ne tvega dovolj, zaradi česar ni dovolj nevarna v zaključku.

Tabela 9: Prehodi iz obrambe v napad SLO:SRB

Kategorija	Slovenija	Srbija
Količina prehodov	34	18
Ohranjanje posesti (≤ 5 podaj)	6 (17,6 %)	3 (16,6 %)
Ohranjanje posesti (> 5 podaj)	9 (26,5 %)	7 (38,9 %)
Protinapad	19 (55,9 %)	8 (44,4 %)

Vir: lastno delo.

Slika 15: Prehod iz obrambe v napad

Predlogi za izboljšave igre Srbije in trenažni proces za implementacijo:

Analiza trenutne igre:

- Pomankanje agresivnega napadanja igralca z žogo in varovanja v fazi branjenja.
- Pomankanje jasnih principov v protinapadih.
- Individualna kvaliteta.

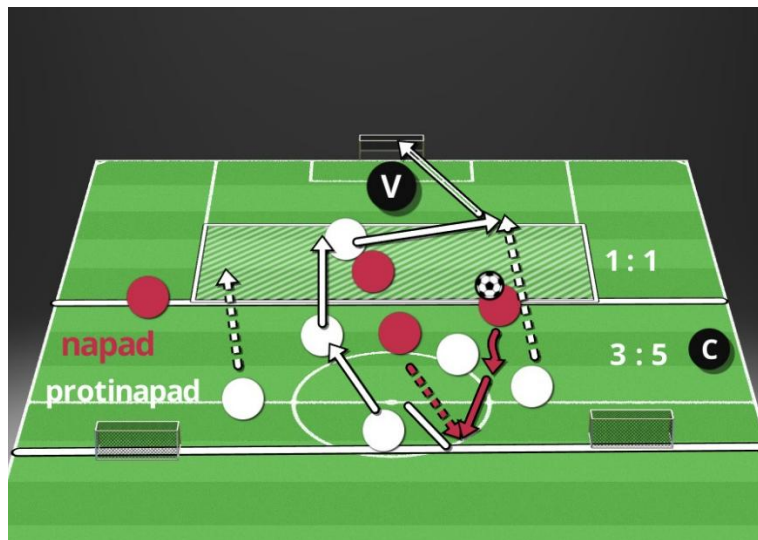
Predlogi za izboljšave

Srbija že kaže veliko kakovosti v svoji igri, vendar obstajajo področja, kjer bi lahko izboljšala učinkovitost. Učinkovitost protinapadov je ena izmed njih, čeprav jih uporablja redkeje, bi jih lahko bolje izkoristila za zaključevanje napadov. Prav tako bi bilo smiselno povečati vertikalnost in hitrost tranzicije, saj ekipa pogosto poskuša ohranjati posest, a bi z več hitrimi prehodi iz obrambe v napad lahko bila nevarnejša (vaja 1). Poleg tega bi večja neposrednost v zaključku napadov zmanjšala odvisnost od izsiljevanja prekrškov in kotov. V fazi branjenja pa ostaja pomembno področje napadanja žoge in varovanja, kjer bi bilo smiselno dodatno delo (vaja 2).

VAJA 1: Igralna oblika 3:5 + 1:1 s protinapadom (priloga 2)

Vaja poteka na igrišču velikosti 44 x 20 m, razdeljenem na tri cone. Trije rdeči igralci v prvi coni skušajo s kombinatoriko prebiti belo obrambno linijo in ob uspehu osvojijo točko. Po izgubi žoge se dva dodatna rdeča igralca vključita v igro in skušata ustaviti protinapad bele ekipe, ki po osvojeni žogi napada dvojna mala vrata. Cilj bele ekipe je hiter prehod v napad in zaključek, rdeči pa po izgubljeni žogi takoj reagirajo in skušajo preprečiti zaključek ali sami zadeti na mala vrata po ponovni osvojitvi. Vaja spodbuja pritisk po izgubljeni žogi, hitro tranzicijo in odločanje v napadalni fazi.

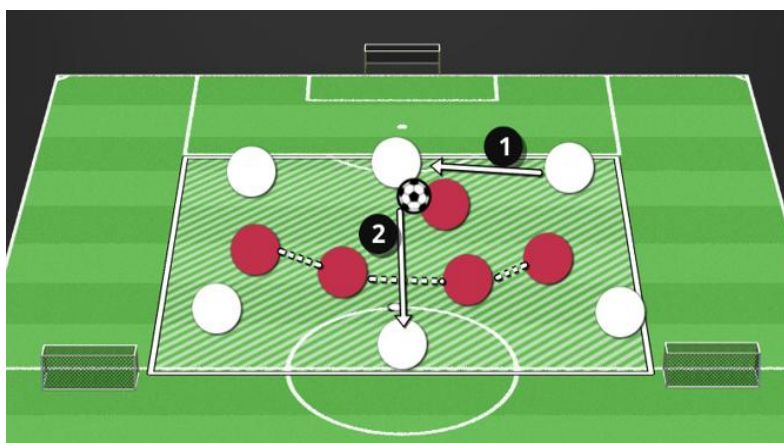
Slika 16: Vaja 1 Srbija

VAJA 2: Napadanje žoge v fazi branjenja (agresiven conski pritisk)

Vaja poteka na igrišču z manjšim kvadratom (npr. 20 × 20 m) znotraj večjega pravokotnika (35 × 25 m), na obeh koncih pa sta postavljeni mali goli. Ena ekipa (npr. beli) kroži žogo znotraj kvadrata in skuša izvesti 5 zaporednih podaj, druga ekipa (npr. modri) pa izvaja aktiven conski pritisk. Po osvojitvi žoge ima branilna ekipa 4–5 sekund časa, da izstopi iz kvadrata in zaključi napad na katerikoli mali gol. Vaja razvija agresivno branjenje, varovanje, kompaktnost ekipe in hiter prehod v napad po odvzemu žoge.

Slika 17: Vaja 2 Srbija

5.3 Slovenija : Anglija

Tekma med Slovenijo in Anglijo je potekala 25. junija 2024 na stadionu RheinEnergieStadion v Kölnu, v zadnjem krogu skupinskega dela UEFA EURO 2024. Tekma se je končala z rezultatom 0:0, kar je Sloveniji prineslo napredovanje v osmino finala. Vremenske razmere so bile stabilne, z oblačnim nebom in temperaturo okoli 21 °C. Slovenija je znova nastopila v sistemu 1-4-4-2, medtem ko je Anglija igrala v postavitvi 1-4-2-3-1, z veliko posestjo in kontinuiranim napadom.

Načini branjenja

Anglija se je večinoma poslužila aktivnega conskega branjenja (52,24 %), s sorazmerno manj usmerjanjem na znak (8,96 %) in precejšnjo uporabo pasivnega branjenja (38,80 %). Anglija ohranja uravnotežen pristop med aktivnostjo in previdnostjo. Srednja vrednost uporabe aktivnega pristopa kaže na pripravljenost za pritisk, a tudi na selektivno tveganje.

Tabela 10: Način branjenja SLO:ANG

Način branjenja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Anglija – št.	Anglija – %
Aktivno consko	78	42,20 %	49	79,00 %
Aktivno consko znak	28	15,10 %	2	3,20 %
Kombinirano	0	0 %	0	0 %
Pasivno consko	79	42,70 %	10	16,10 %
Posamično	0	0 %	1	1,60 %
Skupaj dogodkov	185	100 %	62	100 %

Vir: lastno delo.

Agresivno branjenje proti žogi

Anglija izvaja pritisk z večjim poudarkom na visoki coni (20 dogodkov), kar razkriva usmerjenost v zgodnji odvzem žoge. To je lahko učinkovito, vendar je ob neuspehu tudi tvegano – prinaša ranljivost v obrambni tretjini.

Tabela 11: Agresivno branjenje proti žogi SLO:ANG

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Anglija – št.	Anglija – %
Skupna količina	106	100 %	51	100 %
Nizka cona	41	38,68 %	10	19,61 %
Srednja cona	58	54,72 %	23	45,10 %
Visoka cona	7	6,60 %	18	35,29 %
Ocena	3 (57,3 %)		5 (82,3 %)	

Vir: lastno delo.

Usmerjanje nasprotnika

Slovenija ta taktični princip uporablja bistveno pogosteje kot Anglija (23 : 6), pri čemer večino izvajanja izvaja v srednji coni in na krilo (82,61 %), kar kaže na dobro organizirano usmerjanje nasprotnika stran od centralnih prostorov. Anglija pa se bolj osredotoča na visoko cono (66,67 %), a v zelo omejenem obsegu. Ocena Slovenije (5) potrjuje uspešnost izvedbe, medtem ko nižja ocena Anglije (2) kaže na manjšo učinkovitost. Obe ekipi imata najnižjo možno oceno (1) pri usmerjanju v sredino z namenom odvzema žoge, kar potrjuje, da tega principa ne uporabljata ali ga ne izvajata učinkovito.

Kompaktnost moštva

Obe ekipi, Slovenija in Anglija, dosegata zelo visoko raven kompaktnosti moštva po širini, kar potrjujejo skoraj enaki oceni (Slovenija 5 – 95,6 %, Anglija 5 – 96,42 %). To kaže na dobro organizacijo, usklajeno gibanje linij in učinkovito zapiranje prostora med igralci v fazi branjenja.

PPDA

Slovenija je v tej tekmi izvajala izjemno pasiven pritisk (PPDA 35.2), kar pomeni, da se je večinoma branila globoko. Anglija pa je igrala z veliko višjo intenzivnostjo (7.8), kar nakazuje stalni pritisk na slovensko zadnjo linijo.

Tabela 12: PPDA SLO:ANG

Ekipa	PPDA
Slovenija	35.2
Anglija	7.8

Vir: UEFA EURO 2024

Prehodi iz obrambe v napad

Slovenija izvaja več kot 50 % svojih prehodov prek protinapadov (56,6 %), kar kaže na željo po hitri tranziciji, vendar z nizko učinkovitostjo – samo en zaključek in brez doseženega gola. Po drugi strani Anglija uporablja bolj uravnotežen pristop, s poudarkom na ohranjanju posesti (skupaj 10 od 18 prehodov), kar kaže na večjo kontrolo in strukturiranost.

Slovenija ima kar 32 izbitih žog, kar potrjuje manj strukturirane prehode in večjo podvrženost pritisku po izgubljeni žogi. Anglija z 13 izbitimi žogami kaže več stabilnosti in samozavesti pri gradnji napadov.

Obe ekipi imata nizek zaključni izkoristek protinapadov, brez doseženih golov. Slovenija sicer izsili več prekrškov, Anglija pa večkrat pride do kota.

Podatki potrjujejo, da Slovenija stavi na hitrost in neposrednost, a z omejenim izplenom, medtem ko je Anglija bolj kontrolirana, a manj vertikalna, kar zmanjšuje tveganje, a tudi neposredno nevarnost za gol.

Tabela 13: Prehodi iz obrambe v napad SLO: ANG

Kategorija	Slovenija	Anglija
Št. prehodov (skupaj)	30	18
Ohranjanje posesti (≤ 5 podaj)	7 (23,30 %)	3
Ohranjanje posesti (> 5 podaj)	6 (20,00 %)	7
Protinapad	17 (56,60 %)	8

Vir: lastno delo.

Predlogi za izboljšave igre Anglije in trenažni proces za implementacijo:

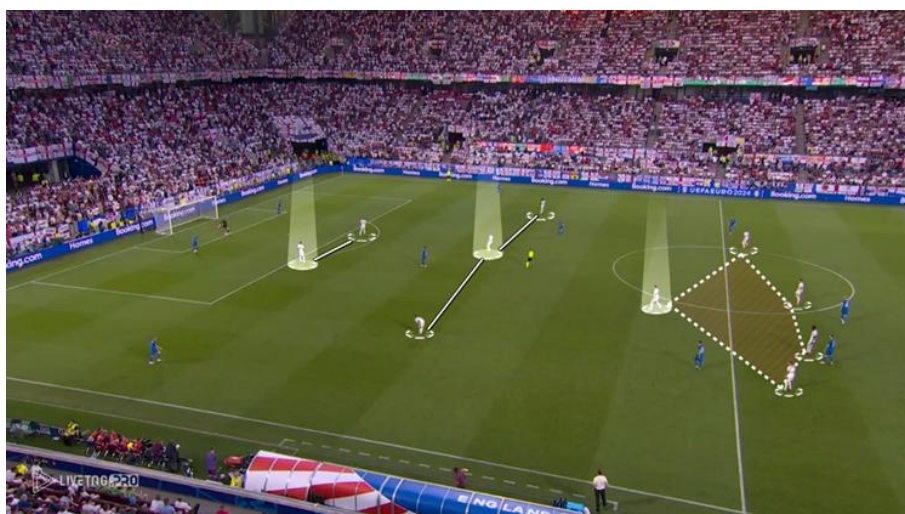
Analiza trenutne igre:

- Pomankanje načrta v fazi branjenja ob visokem pritisku (prepoznanje sprožilcev pritiska in usmerjanje igre z namenom odvzema žoge – nastavljanje pasti)
- Kompaktnost v fazi branjenja
- Individualna kvaliteta.

Predlogi za izboljšave

Anglija ima osnovo v stabilnosti in kompaktnosti. Z vključitvijo bolj neposrednih in dinamičnih rešitev bi lahko dodatno povečali svojo nevarnost v tranziciji in napadu.

Slika 18: Visok pritisk Anglija

Anglija v fazi branjenja: lahko bi prepoznali slabost Slovenije in namerno usmerjali igro skozi sredino in bolj zaprli krilne položaje. Kvalitetna pa je bila v iznosu žoge preko krilnih položajev (predvsem Karničnik). Slovenija je bila sicer dokaj učinkovita v igri skozi sredino, vendar je to izvajala zelo redko. Slovenija torej v tem elementu ni bila prepričljiva. To bi lahko Anglija izkoristila z usmerjanjem igre skozi sredino, da bi izrazito prepustili srednji prostor in potem agresivno pritisnili na veznega igralca, ki je sprejel žogo s hrbtom obrnjen proti nasprotnikovemu голу.

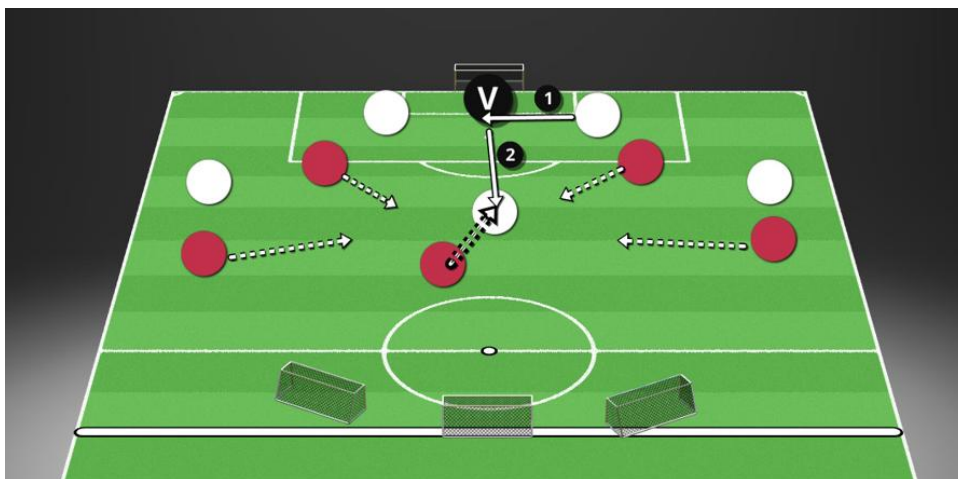
Pri postavitvi ob organizaciji napada z vratarjem Slovenije bi prva dva igralca v pritisku (Kane in Bellingham) postavili širše. Krilne napadalce bi postavili bližje krilnim branilcem. Vezist, ki pa pokriva vezista Slovenije, ki prihaja po žogo pa bi navidezno pustili odigrat. V trenutku podaje na zadnjega veznega, ki prihaja po žogo bi sledil agresiven pritisk vseh. Na ta način bi se izognili dolgih žog in prepričali Slovenijo v igro s kratkimi podajami, kar pa je za Slovenijo predstavljalo veliko tveganje.

Vaja 1: Visok pritisk in usmerjanje igre v sredino

Vaja simulira situacijo, v kateri ekipa (v tem primeru Anglija) izvaja visok pritisk z namenom usmerjanja igre v sredino in sprožitve kolektivnega pritiska (»past«). Vaja poteka na $\frac{2}{3}$ igrišča, kjer ekipa v posesti (Slovenija) gradi napad z 5 igralci, ekipa v obrambi pa s 6 igralci aktivno zapira krilne cone in cilja na preprečevanje podaje v sredino. Ob podaji na zadnjega vezista, vsi

branilci hkrati pritisnejo na žogo. Cilj obrambne ekipe je hiter odziv in zaključek napada na eno izmed treh malih golov v 4–5 sekundah. Vaja razvija pritisk v pravem trenutku, usmerjanje igre, usklajenost linij in odzivnost ob prehodih.

Slika 19: Vaja 1 Anglija

5.4 Slovenija : Portugalska

Tekma med Portugalsko in Slovenijo je bila odigrana 1. julija 2024 na stadionu Deutsche Bank Park v Frankfurtu, v osmini finala UEFA EURO 2024. Po rednem delu in podaljških je bil izid 0:0, Portugalska pa je napredovala po izvajanju enajstmetrovk s 3:0. Vremenske razmere so bile ugodne, s temperaturo okoli 22 °C. Slovenija je ostala zvesta sistemu 1-4-4-2, medtem ko je Portugalska igrala v postavitvi 1-4-3-3 s poudarkom na kontroli posesti in širini v napadu.

Načini branjenja

Portugalska temelji na zelo agresivnem aktivnem conskem branjenju, ki predstavlja kar 71,05 % vseh primerov, kar kaže na visoko obrambno linijo in sistematičen pritisk na nosilca žoge. Ne uporablja pa principa aktivno consko znak, kar pomeni, da ne usmerja nasprotnika v taktične pasti, temveč stavi na neposreden odvzem žoge.

Slovenija ima bolj uravnotežen obrambni model, saj poleg aktivnega conskega branjenja (38,57 %) uporablja tudi aktivno usmerjanje nasprotnika (32,86 %), kar kaže na taktično raznolikost in prilagodljivost. Pasivno consko branjenje je pri obeh reprezentancah podobno (Slovenija 28,57 %, Portugalska 28,95 %), kar kaže, da znata obe ekipi v določenih trenutkih tekme braniti tudi globlje in zadržano.

Skupno gledano Portugalska stavi na intenzivnost in direktnost, medtem ko Slovenija v branjenju uporablja več različnih taktičnih rešitev.

Tabela 14: Način branjenja SLO:POR

Način branjenja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Portugalska – št.	Portugalska – %
Aktivno consko	27	38,57 %	54	71,05 %
Aktivno consko znak	23	32,86 %	0	0 %
Pasivno consko	20	28,57 %	22	28,95 %
Skupaj dogodkov	70	100 %	76	100 %

Vir: lastno delo.

Agresivno branjenje proti žogi

Tabela prikazuje primerjavo agresivnega branjenja proti žogi med Slovenijo in Portugalsko glede na cono izvajanja.

Slovenija največ pritiska izvaja v srednji coni (68 %), kar kaže na željo po kontroliranem branjenju na sredini igrišča in čakanju na primeren trenutek za pritisk. Enakomerno porazdeljen pritisk v nizki (16 %) in visoki coni (16 %) potrjuje uravnotežen pristop in zmožnost prilagajanja situaciji.

Portugalska pa izstopa z večjim številom dogodkov v visoki coni (33,33 %), kar nakazuje jasno usmerjenost v visok pritisk in pritisk že na nasprotnikovi polovici. Manj branjenja v nizki coni (7,84 %) kaže, da redkeje dopušča igro globoko na svoji polovici.

Skupna ocena učinkovitosti je pri obeh podobna (Slovenija 71,4 %, Portugalska 67,1 %), kar pomeni, da sta obe ekipi uspešni pri agresivnem branjenju, vendar z različnim prostorskim poudarkom. Slovenija se bolj osredotoča na srednjo cono, Portugalska pa na visoko.

Tabela 15: Agresivno branjenje proti žogi SLO:ANG

Cona izvajanja	Slovenija – št.	Slovenija – %	Portugalska – št.	Portugalska – %
Skupna količina	50	100 %	51	100 %
Nizka cona	8	16 %	4	7,84 %
Srednja cona	34	68 %	30	58,82 %
Visoka cona	8	16 %	17	33,33 %
Ocena	4 (71,4 %)		4 (67,1 %)	

Vir: lastno delo.

Usmerjanje nasprotnika

Slovenija pogosto uporablja princip usmerjanja nasprotnika na krilni položaj, z 23 dogodki in visoko oceno izvedbe (5). Večina primerov se zgodi v srednji con, kar kaže na taktično jasen pristop pri branjenju. Portugalska se tega principa skoraj ne poslužuje, saj sta bila zabeležena le dva dogodka, oba v srednji con, kar potrjuje, da to ni del njihove obrambne strategije.

Obe ekipi imata enako, najnižjo oceno (1) za usmerjanje nasprotnika v sredino z namenom odvzema žoge, kar pomeni, da tega principa ne uporabljata oziroma ga ne izvajata učinkovito.

Tabela 16: Usmerjanje nasprotnika SLO:POR

Princip usmerjanja	Cona	Slovenija – št.	Slovenija – %	Portugalska – št.	Portugalska – %
Na krilni položaj	Skupaj	23	100 %	2	100 %
	Nizka cona	1	4,35 %	0	0 %
	Srednja cona	19	82,61 %	2	100 %
	Visoka cona	3	13,04 %	0	0 %
	Ocena	5		1	
V sredino	Ocena	1		1	

Vir: lastno delo.

Kompaktnost in kvaliteta prevzemanja

Portugalska dosega visoko oceno v organizaciji branjenja. Dober kolektivni odziv, še posebej v prehodu iz napada v obrambo. Odsotnost individualnih akcij je kompenzirana z visoko kompaktnostjo.

PPDA

Portugalska je izvajala zelo agresiven pritisk (PPDA 5.5), kar kaže na pritisk visoko na igrišču. Slovenija pa je ponovno igrala bolj zadržano in v nižjem bloku (PPDA 20.8), kar je zmanjšalo možnost hitrih obrambnih odzivov.

Tabela 17: PPDA SLO:POR

Ekipa	PPDA
Slovenija	20.8
Portugalska	5.5

Vir: UEFA,

Prehodi iz obrambe v napad

Slovenija ima več prehodov iz obrambe v napad kot Portugalska in se pogosteje odloča za protinapad (40,9 %), medtem ko Portugalska v večji meri ohranja posest, predvsem z več kot petimi podajami (43,75 %). Obe ekipi imata pri protinapadih skromno uspešnost – kljub nekaj zaključkom nobena ni dosegla zadetka.

Število izbitih žog pri Sloveniji je višje (32 proti 17), kar kaže na večjo potrebo po neposrednem reševanju situacij in manjšo strukturo v prehodu. Portugalska deluje bolj stabilno in kontrolirano v tranziciji.

Slovenija kaže večjo intenzivnost in vertikalnost, medtem ko Portugalska izstopa s premišljeno in kontrolirano gradnjo napada.

Tabela 18: Prehodi iz obrambe v napad SLO:POR

Način prehoda	Slovenija – št.	Slovenija – %	Portugalska – št.	Portugalska – %
Skupna količina	44	100 %	32	100 %
Ohranjanje posesti (≤ 5 podaj)	17	38,60 %	9	28,12 %
Ohranjanje posesti (> 5 podaj)	9	20,50 %	14	43,75 %
Protinapad	18	40,90 %	9	28,12 %

Vir: lastno delo.

Predlogi za izboljšave igre Portugalske in trenažni proces za implementacijo:

Analiza trenutne igre:

- Pomankanje organizacije ob visokem pritisku in takojšne usmeritve proti голу (prepoznanje sprožilcev pritiska in usmerjanje igre z namenom odvzema žoge – nastavljanje pasti).
- Pomankanje prilagodljivosti v fazi branjenja
- Individualna kvaliteta.

Predlogi za izboljšave

Analiza tekme med Portugalsko in Slovenijo je pokazala več možnosti za nadgradnjo portugalske igre v obrambni fazi.

Kljub intenzivnemu visokemu pritisku (PPDA 5.5) primanjkuje taktične organizacije. Ni prepoznavanja sprožilcev za pritisk in uporabe taktičnih pasti. Predlaga se uvedba principa "aktivno consko – znak", z usmerjanjem nasprotnika v vnaprej določene cone, kjer se lahko sproži kolektivni pritisk.

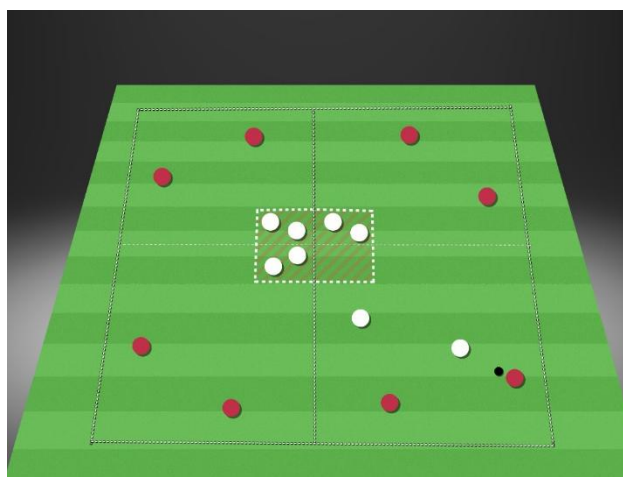
Portugalska redko uporablja princip usmerjanja (le 2 primera), kar zmanjšuje možnost taktične kontrole igre. Priporočljivo je večje taktično osredotočanje na usmerjanje v krilne cone z namenom izolacije in učinkovitega pritiska.

Prevladuje kolektivna kompaktnost, a manjka individualna iniciativa. Potrebno je spodbuditi prepoznavanje trenutkov za individualni pritisk znotraj kolektiva. Portugalska skoraj ne brani v nizki coni (7,84 %), kar kaže na pomanjkanje prilagodljivosti. Predlaga se trening branjenja v srednji in nizki coni, z namenom večje taktične odpornosti in sposobnosti menjave ritma v obrambi.

VAJA 1 (priloga 4)

Vaja poteka na igrišču razdeljenem na štiri večje kvadrante in osrednji manjši kvadrat. Cilj igre je ohranjanje posesti pod pritiskom, prepoznavanje prostih območij in učinkovito preigravanje med kvadranti. Napadalna ekipa skuša žogo pripeljati v vse štiri zunanje kvadrante, za kar prejme točke. Branilci lahko vstopijo v določen kvadrant šele po tem, ko žoga pride vanj, kar napadalcem omogoča čas za odločitev. Obrambni igralci pa razvijajo aktivno sprožanje pritiska.

Slika 20: Vaja 1 Portugalska

VAJA 2 (priloga 4)

Vaja poteka na polovici igrišča, razdeljeni na osrednji in dve stranski coni. Namen je razvijanje kolektivnega pritiska na eno stran ter zapiranje prostora in podajnih linij. Ena ekipa ohranja posest in skuša menjati stran, druga izvaja usmerjen pritisk ter sili igro v eno smer. Ob izgubi žoge sledi hiter, 5-sekundni pritisk za njeno povrnitev. Vaja spodbuja usklajeno gibanje, taktično razumevanje in hitro reakcijo v obrambni fazi.

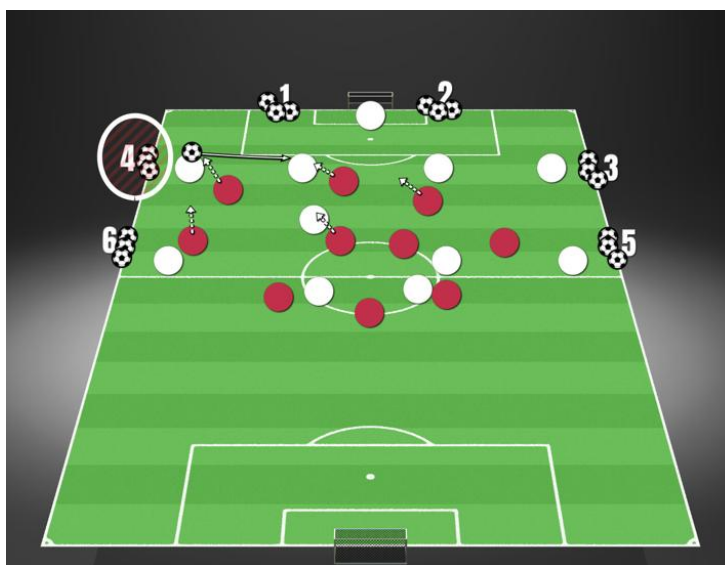
Slika 21: Vaja 2 Portugalska

VAJA 3 (priloga 4)

Vaja poteka na $\frac{3}{4}$ igrišča in simulira realno tekmovalno situacijo 11 proti 11, z namenom treniranja visokega pritiska in reakcije po izgubi žoge. Ena ekipa gradi napad iz zadnje linije, druga pa izvaja organiziran pritisk, ki mora biti učinkovit v 6–8 sekundah. Cilj je prisiliti nasprotnika v napako, zapirati prostor in hitro zaključiti napad. Vaja spodbuja taktično disciplino, pravočasno sprožanje pritiska in kolektivno sodelovanje v obrambni fazi.

Slika 22: Vaja 3 Portugalska

6. Skupna primerjava reprezentanc: Faza branjenja in napadalna tranzicija

Tabela 19: Skupna primerjava reprezentanc

	Aktivno consko (%)	Aktivno consko znak	Pasivno consko	Agresivno branjenje	Visoka cona	Kompaktnost (ocena)	Protinapadi (%)	Izbijanje žoge
SLO	38,6%	32,9%	28,6%	50	16%	5 95,6%	44,8%	25
DAN	65,9%	1,1%	32,9%	59	18,6%	5 94,1%	35,3%	7
ANG	62,1%	0%	37,9%	67	22%	5 96,9%	31,0%	5
POR	71,1%	0%	28,9%	51	33%	5 97,4%	40,0%	10

Vir: lastno delo.

Načini branjenja:

Portugalska in Danska uporabljata izrazito aktivno consko branjenje, kar kaže na sistematičen pritisk. Slovenija ima večje ravnovesje med aktivnim conskim branjenjem in branjenjem na znak. Medtem, ko Anglija in Portugalska ne uporabljata individualnih signalov, kar kaže na popolnoma kolektivno zasnovano obrambo.

Agresivno branjenje in pritisk:

Največji delež visoke cone ima Portugalska (33%), kar potrjuje visoko linijo in pritisk. Anglija pa izstopa z največjim številom dogodkov (67), kar kaže na kontinuiran pritisk.

Kompaktnost:

Vse ekipe so zelo kompaktne po širini, kar nakazuje na dobro taktično disciplino.

Protinapadi:

Največji delež protinapadov ima Slovenija, kar 44,8%, kar kaže na direktno igro po odvzemu žoge. Sledi ji Portugalska s 40,0%. Anglija ima med analiziranimi reprezentancami najnižji delež protinapadov, kar nakazuje na to, da se poslužujejo mirnejšega in bolj strukturirane gradnje napada.

Sklep:

Portugalska predstavlja najbolj strukturirano in kolektivno zasnovano ekipo v obrambi in prehodih medtem, ko Anglija združuje visok pritisk z dobro organizacijo proti pritisku. Slovenija

izstopa po agresivnem pristopu in intenziteti, a z večjo potrebo po strukturi v fazi prehoda. Dobro discipliniranost a s tem manjšo raznolikost pa je moč opaziti v igri Danske.

6.1 Tedenski mikrociklus – Danska reprezentanca

(primer: 1 tekma na teden – sobota)

Cilj tedna:

Izboljšati hitrost prehoda iz obrambe v napad, zlasti ob odvzemu žoge v srednji coni. Ohraniti kompaktno, kolektivno obrambno organizacijo v visoki coni.

PLAN PO DNEVIH:

Ponedeljek – Regeneracija + Analiza

Cilj: regeneracija in kognitivna priprava (učenje).

Vsebina:

- Video analiza: pozitivni in negativni primeri tranzicije po odvzemu (z lastne tekme).
- Pogovor o principih igre v tranziciji.
- Individualni tehnični trening

Torek – Princip obrambnega odziva in tranzicije (srednje visoka intenzivnost)

Cilj: reakcija po izgubi ali pridobitvi žoge v srednji in visoki coni.

- Glavna vaja: Hitro obračanje strani po osvojeni žogi + zaključek iz globine (stran 20)
- Dodatek: 3v3 + 2 jokerja na prehodnem polju → poudarek na hitrosti odločanja po odvzemu.
- Fizična obremenitev: srednje visoka (HIIT princip v igri).

Sreda – Taktičen dan (vključena pozicija igralcev – visoka intenzivnost, srednja prostornina)

Cilj: taktična organizacija v visoki coni – kolektivni pritisk + pritisk pasti.

- Glavna vaja: Visok pritisk – usmerjanje igre v sredino + skupinski pritisk (stran 41)
- Faza igre: prehod iz obrambe v napad po odvzemu → usmerjenost naprej/vtekanje v globino.
- Intenzivnost: visoka, trening 75 min, krajši kontakti z žogo, usmerjena povratna informacija.

Četrtek – Simulacija tekmovalnih situacij

Cilj: povezovanje prehodov z zaključkom → vertikalnost in zaključevanje.

- Glavna vaja: Vertikalna igra – globina, povratna, tretji igralec (stran 19)
- Dodatek: Vaja 6v5 + povratek v nizko cono branjenja ob izgubi žoge
- Dopolnilo: standardne situacije – obramba kota, priprava protinapada po prekinitvi.

Petek – Zmanjšana intenzivnost, stabilizacija + psihološka priprava

Cilj: uskladitev linij, obnova odločanja → rutina.

Vsebina:

- Skrajšane igre (7v7, 5v5), taktična preigravanja na $\frac{3}{4}$ igrišča.
- Avtomatizacija odziva po odvzeti žogi – komunikacija in gibanje.
- Vizualizacija faze branjenja.

Sobota – TEKMA

Nedelja – Prosto

7. Ugotovitve

Namen te naloge je bil analizirati fazo branjenja, prehod iz obrambe v napad ter vlogo obrambnih prekinitev pri reprezentancah, s katerimi se je Slovenija pomerila na evropskem prvenstvu 2024 (Anglija, Portugalska, Danska, Srbija), ter primerjati njihove obrambne principe s slovenskim pristopom. Poudarek je bil na taktični organizaciji, kompaktnosti, pritisku in obrambni tranziciji, z namenom prepoznati ključne razlike v učinkovitosti obrambne igre. V spodnji tabeli so prikazane ugotovitve opravljene raziskave.

Tabela 20: Hipoteze in njihov status

Hipoteza	Status
Ekipe, ki so v fazi branjenja izvajale učinkovitejši visok pritisk in kompaktno obrambo, so bile bolj uspešne na turnirju.	Sprejeta
Ekipe z boljšimi prehodi iz obrambe v napad so imele višje število zadetkov iz protinapadov, kar je prispevalo k njihovi rezultatski uspešnosti.	Zavrnjena
Ekipe, ki so bile bolje ocenjene glede na PPDA in druge obrambne parametre, so dosegle boljše rezultate na EURU 2024.	Sprejeta

Vir: lastno delo

»Ekipe, ki so v fazi branjenja izvajale učinkovitejši visok pritisk in kompaktno obrambo, so bile bolj uspešne na turnirju«, je bila **prva hipoteza**, ki sem si jo zastavil v začetku naloge. Ugotovil sem, da so bile vse reprezentance dobre v varovanju in prevzemanju igralcev.

Tabela 21: Kompaktnost moštva po širini – kvaliteta izvedbe

Ekipa	Ocena kompaktnosti	Uspešnost (%)
Slovenija	5	95,6 %
Anglija	5	96,42 %
Danska	5	94,11 %
Srbija	4	88,5 %
Portugalska	5	95 %

Vir: lastno delo.

Tabela 22: Agresivno branjenje proti žogi (aktivno consko + aktivno consko znak)

Ekipa	Število dogodkov	Nizka cona	Srednja cona	Visoka cona	Ocena
Slovenija	106	41	58	7	3 (57,3%)
Anglija	51	10	23	18	5 (82,3%)
Srbija	38	9	22	7	2 (39,8%)
Danska	59	6	34	11	4 (67,0%)
Portugalska	51	4	30	17	4 (67,1%)

Vir: lastno delo.

Anglija in Portugalska sta na turnirju izstopali z najvišjimi ocenami agresivnega branjenja (oceni 5 in 4) ter z največjim številom dogodkov v visoki coni (18 pri Angliji in 17 pri Portugalski), kar kaže na izrazito aktiven in visoko postavljen obrambni pristop, ki je bil pomemben dejavnik njunega končnega rezultatskega uspeha. Danska je z visoko oceno kompaktnosti ter oceno 4 pri agresivnem branjenju prikazala uravnotežen obrambni model, ki sovпада z njenim solidnim nastopom na prvenstvu. Nasprotno pa je Slovenija, kljub najvišjemu številu dogodkov agresivnega branjenja, večino teh izvajala v srednji (58) in nizki coni (41), medtem ko jih je bilo v visoki coni le sedem. To nakazuje na bolj zadržano, reaktivno obrambno strategijo, ki ni temeljila na visoki postavitvi in zgodnjem pritisku, kar je lahko eden ključnih razlogov za nekoliko skromnejši rezultatski izplen v primerjavi z analiziranimi ekipami. Srbija je imela podobno slabo oceno kot Slovenija, še posebej v učinkovitosti agresivnega branjenja (ocena 2).

Na podlagi omenjenih ugotovitev lahko hipotezo 1 potrdim tudi brez uporabe PPDA. Trdim lahko, da so bile reprezentance z več dogodki agresivnega branjenja v visoki coni, z višjo oceno izvedbe obrambnih principov in večjo kompaktnostjo, so bile uspešnejše na turnirju (Anglija, Portugalska). Slovenija in Srbija sta imeli manj kakovostno izvajanje teh obrambnih principov in posledično slabše rezultate.

Hipoteza 2 se je glasila: »Ekipе z boljšimi prehodi iz obrambe v napad so imele višje število zadetkov iz protinapadov, kar je prispevalo k njihovi rezultatski uspešnosti.« Zanimalo me je torej, če boljši prehodi iz obrambe v napad prispevajo k učinkovitejšim zaključkom in posledično boljši rezultatski uspešnosti.

Hitro prehodi so taktično načrtovana faza, kjer ekipa znotraj jasno definirane igre išče vertikalne, hitro izvedene rešitve z namenom čim hitrejšega doseganja ugodnih zaključnih situacij.

Tabela 23: Načini prehodov iz obrambe v napad

Ekipa	Skupaj prehodov	Protinapadi (št.)	Protinapadi (%)
Slovenija	44	18	40,90 %
Portugalska	32	9	28,12 %
Anglija	18	8	44,4 %
Srbija	18	8	44,4 %
Danska	17	6	35,3 %

Vir: lastno delo.

Tabela 24: Uspešnost protinapadov (zaključek akcije, prekrški, koti, goli)

Ekipa	Zaključek	Gol	Prekršek	Kot
Slovenija	2	0	2	0
Portugalska	2	0	1	2
Anglija	1	0	2	1
Srbija	1	0	2	1
Danska	1	0	2	1

Vir: lastno delo.

Čeprav je Slovenija imela največ protinapadov (18), iz njih ni uspela doseči zadetka, kar razkriva nizko kakovost zaključevanja v prehodih iz obrambe v napad. Portugalska, nasprotno, je z manjšim številom protinapadov pokazala večjo učinkovitost – večkrat je prišla do zaključkov in celo izsilila kote, kar kaže na bolj strukturiran in nevarnejši prehod. Tudi Anglija, Srbija in Danska so kljub sorazmerno visokim deležem protinapadov (med 35 % in 44 %) ostale brez zadetka iz teh situacij. Ti podatki skupaj kažejo, da zgolj število protinapadov ni odločilen dejavnik rezultatske uspešnosti, saj nobena izmed ekip ni uspela doseči gola iz protinapada, kar postavlja pod vprašaj njihovo dejansko učinkovitost v tej fazi igre.

Na podlagi mojih zaključkov in ugotovitev skozi analizo, hipoteze 2 ne morem potrditi. Kljub temu, da sta Slovenija in Anglija, izvajali več protinapadov, to ni prineslo neposredne rezultatske prednosti, saj nobena ekipa ni dosegla gola iz protinapada. Portugalska pa izkazuje višjo učinkovitost protinapadov (več zaključkov in kotov), kar lahko pozitivno vpliva na potek igre, vendar ni zadosten dokaz za neposredno povezavo s številom doseženih zadetkov. Zato ne morem trditi, da so ekipe z boljšimi prehodi iz obrambe v napad imele višje število zadetkov iz protinapadov, kar je prispevalo k njihovi rezultatski uspešnosti.

Moja zadnja zastavljena hipoteza, **hipoteza 3** je bila: »Ekipe, ki so bile bolje ocenjene glede na PPDA in druge obrambne parametre, so dosegle boljše rezultate na EURU 2024.« Za dokazovanje te hipoteze sem združil podatke o PPDA in obrambni uspešnosti z rezultatskim izkupičkom ekip na turnirju.

Tabela 25: PPDA vrednosti (manj = večji pritisk, boljša obramba)

Tekma	PPDA nasprotnika	PPDA Slovenija
Danska – Slovenija	7,0	16,7
Slovenija – Srbija	11,1	24,4
Anglija – Slovenija	9,5	29,3
Portugalska – Slovenija	8,7	22,5

Vir: lastno delo.

Tabela 26: Končni izkupiček ekip na EURU 2024

Ekipa	Napredovala iz skupine?	Dosežek
Anglija	Da	Finale
Portugalska	Da	Četrtofinale
Danska	Da	Osmina finala
Srbija	Ne	Izpad v skupini
Slovenija	Da	Osmina finala

Vir: lastno delo.

Tabela 27: Dodatni obrambni parametri

Ekipa	Obrambna ocena (subjektivna)	PPDA	Napredovanje
Anglija	5 (kompaktnost, agresivnost)	9,5	Da (finale)
Portugalska	4–5	8,7	Da
Danska	4	7,0	Da
Srbija	2	11,1	Ne
Slovenija	3	16–29	Da

Vir: lastno delo.

Ekipe z nižjim PPDA, kar pomeni bolj aktivno obrambno igro, in višjo subjektivno oceno obrambnih principov, kot so Anglija, Portugalska in Danska, so vse uspele napredovati iz skupinskega dela, kar kaže na povezanost med kakovostjo obrambne faze in rezultatsko uspešnostjo. Anglija in Portugalska sta v tem pogledu izstopali s kombinacijo aktivnega pritiska, visoke stopnje kompaktnosti in doseženega rezultata. Nasprotno je Srbija, z najnižjo subjektivno oceno obrambnih principov in razmeroma visokim PPDA, ostala brez napredovanja, kar potrjuje povezavo med slabšo obrambno organizacijo in neuspehom. Poseben primer predstavlja Slovenija, ki kljub zelo visokemu PPDA in le povprečni oceni obrambne igre ni izpadla, kar nakazuje, da so k njenemu rezultatu prispevali tudi drugi dejavniki, kot so učinkovitost v drugih fazah igre, posamezna kakovost ali ustrezna prilagoditev tekmecu in najpomembnejše odlična obrambna organiziranost v nizki coni. Kvalitetna organiziranost obrambe Slovenije v nizki coni je bila izpostavljena tudi s strani strokovnjakov, ki so analizirali ekipe znotraj poročila EURA 2024 (UEFA, 2024).

Na splošno velja, da so reprezentance z nižjim PPDA in boljšo obrambno organizacijo (Anglija, Portugalska, Danska) dosegle boljše rezultate na turnirju. Izjema je Slovenija, ki je kljub višjemu PPDA napredovala, vendar ni dosegla višje faze turnirja. To potrjuje moje hipotezo, da dobra

obramba prispeva k stabilnosti in rezultatski uspešnosti. A za vrhunski rezultat je pomembna tudi kakovost v drugih fazah igre.

8. Sklep

Na podlagi izvedene analize lahko sklenemo, da obstajajo pomembne razlike v načinu branjenja, obrambni organizaciji in učinkovitosti prehodov iz obrambe v napad med slovensko reprezentanco in ekipami, s katerimi se je pomerila na evropskem prvenstvu 2024. Reprezentance Anglije, Portugalske in Danske so v fazi branjenja pokazale večjo kompaktnost, boljšo koordinacijo pri visokem pritisku in večjo učinkovitost v obrambni tranziciji. Njihova obrambna organizacija je bila podprta z nižjimi vrednostmi PPDA, višjimi ocenami agresivnega branjenja ter učinkovitejšim usmerjanjem nasprotnika, kar je pomembno prispevalo k njihovem rezultatskemu uspehu.

Slovenija je kljub določenim pozitivnim taktičnim elementom, kot so dobra kompaktnost po širini in relativno visoko število prehodov, večinoma delovala reaktivno, z manj dogodki v visoki coni in slabšo učinkovitostjo protinapadov. Obrambni princip usmerjanje nasprotnika na stran in kompaktno v nizki coni so bili izvedeni načrtno in dosledno. Slovenska reprezentanca je s svojo organizacijo in disciplino uspela doseči pomemben rezultatski cilj – napredovanje iz skupine – kar kaže, da poleg taktičnih odločitev pomembno vlogo igrajo tudi drugi dejavniki, kot so individualna kakovost, timski duh in prilagoditev specifik nasprotnika.

Ugotovitve te naloge potrjujejo temeljna teoretična izhodišča o pomenu obrambne organizacije in prehodov (Castelo, 1966), ki poudarjajo pomen kolektivnega delovanja, prostorske racionalnosti in taktične discipline v sodobnem nogometu. Teoretične modele obrambne igre in tranzicije, ki temeljijo na principih kompaktne in usklajene obrambe, je bilo pri uspešnejših reprezentancah mogoče jasno prepoznati tudi v praksi. Tako empirična analiza kot primerjava z obstoječo teorijo potrujeta, da je kakovost obrambne organizacije – predvsem v smislu povezanosti med linijami, pravočasnega pritiska in prehodov – ključni dejavnik za uspeh na najvišji ravni tekmovanja.

Na podlagi analize priporočam, da se v prihodnjem obdobju več pozornosti nameni razvoju strukturiranih principov za visoki pritisk in sistematičnemu treniranju prehodov po odvzeti žogi. Pri tem je ključno oblikovati situacijsko specifične vaje, ki spodbujajo hitre odločitve, sodelovanje med linijami ter prepoznavanje trenutkov za preklop iz obrambe v napad. Hkrati bi bilo smiselno analizirati posamezne igralce z vidika njihove reakcije v obrambnih tranzicijah in kakovosti odločitev po osvojeni žogi, kar lahko postane pomemben korak k večji učinkovitosti reprezentančne igre na prihodnjih tekmovanjih.

S tem namenom sem v diplomsko nalogo vključil tudi vaje, ki neposredno spodbujajo razvoj ključnih principov v okviru visokega pritiska ter hitrih in jasnih prehodov iz obrambe v napad. Vse predstavljene vaje so zasnovane tako, da sistematično razvijajo razumevanje in izvedbo teh faz igre. Najdete jih v poglavju "Priloge". Njihova implementacija v trenažni proces bi nedvomno prispevala k napredku katerekoli ekipe v omenjenih fazah igre.

9. Viri

1. Bordonau, J. L. D., & Villanueva, J. A. M. (2018). *Tactical periodization: A proven successful training model*. SoccerTutor.
2. Castelo, J. (1996). *O modelo de jogo: do sistema à estrutura de jogo*. FMH Edições.
3. Elsner, B. (2004). *Nogomet: Teorija igre*. Ljubljana: Fakulteta za šport Inštitut za šport.
4. Frade, V. M. C. (1988). *Periodização Tática* [Neobjavljena metoda]. Univerza v Portu, Portugalska.
5. Kavčič, I., Kolman S. (2021). *Taktika. Skripta za šolanje trenerjev UEFA C*. Neobjavljeno delo. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
6. Kavčič, I. (2023). *Nogometna igra*. Neobjavljeno delo. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije
7. Owen, A. (2016). *Football periodization to maximise performance*. SoccerTutor.
8. Phase of Play Ltd. (2021). *The art of defending*. SoccerTutor.
9. UEFA. (2023). *Coaching conventions and defending principles*. Nyon: UEFA Technical Department.
10. UEFA. (2024). *UEFA EURO 2024: Technical report* (Pa. UEFA Technical Reports. Pridobljeno iz: <https://uefatechnicalreports.com>
11. Verdenik, Z. (1999). *Model igre slovenske nogometne reprezentance*. Ljubljana: FŠ.
12. Wyscout. (n.d.). *PPDA – Passes per Defensive Action*. Wyscout Data Glossary. Pridobljeno: 5.5.2025

10. Priloge

Priloga 1: Primer vaj za reprezentanco Danske

VAJA 1: Igranje v globino – povratna – podaja na tretjega (vadba principa)

Cilj vaje

- Spodbujanje igre v smeri naprej in napadanje globine
- Hitro povezovanje linij
- Učenje principa globina – povratna podaja – globina (na tretjega).

Potek vaje

1. **Začetek akcije:** Vratar izvede dolgo podajo proti enemu izmed belih igralcev na sredini igrišča.
2. **Prvi dotik:** Prejemnik sprejme žogo usmerjen naprej (pomembno: usmeritev naprej, brez vračanja nazaj).
2. Takoj išče **podajo naprej na napadalca**, ki išče prostor za podajo v noge med dvema obrambnima igralcema (rdeča igralca), lahko tudi uteče v prostor. Obrambna igralca morata biti znotraj začrtanega prostora.
3. **Tretja podaja (povratna):** Napadalec po prejemu žoge izvede povratno podajo na tretjega igralca (bele barve), ki prihaja iz druge linije. Obrambna igralca lahko po prvi podaji na napadalca zapustita označeni prostor.
4. **Zaključek:** kar se da hitro, vključevanje čim več igralcev. Dva igralca ostaneta v kontroli na 20m. Pomembnost vtekanja ob morebitni podaji pred kazenski prostor. Obvezno en igralec agresivno na prvo vratnico, za njim diagonalno vtekanje ostalih igralcev. Pomembnost vtekanja v zlato cono (med 11m in 16m). Statistično dokazano in te cone dosežejo nogometaši največ zadetkov.

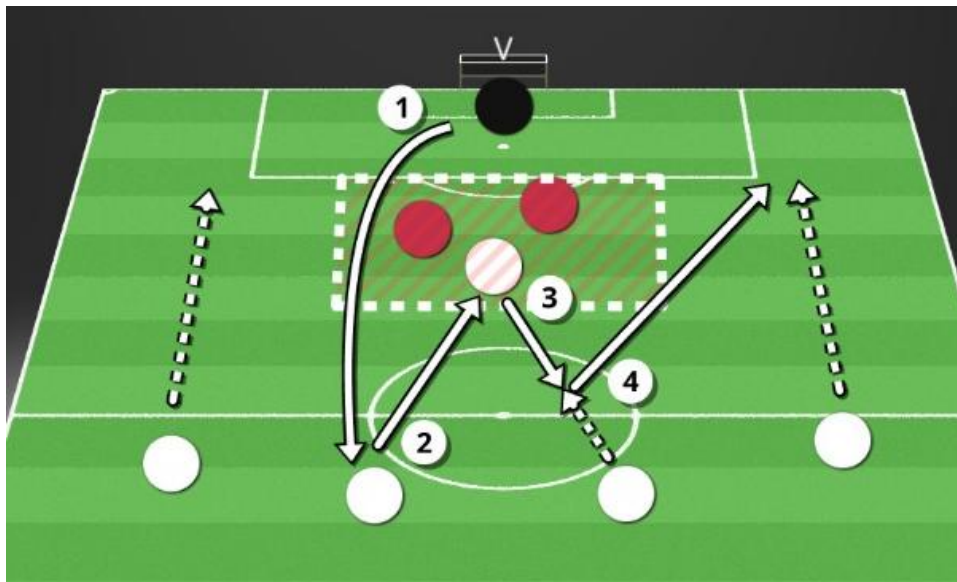
Ključni poudarki

- Usmerjenost igre naprej
- Hitrost izvedbe – čim manj dotikov, čim več dinamike.

- Gibanje brez žoge (napadalec napada prostor med branilcema, tretji igralec pravočasno vteka v globino).
- Povratna podaja kot način izzivanja branilcev in ustvarjanja prostora za tretjega.

Možne različice

- Različni začetki (začetek od podaje branilca namesto vratarja).
- Povratna podaja v drugo smer (npr. na desno ali levo stran).
- Dodatni branilec ali pasivna obramba, ki začne pritiskati ob povratni podaji.

VAJA 2: Hitro obračanje strani po odvzeti žogi (vadba principa)

Organizacija

Igralno območje je razdeljeno na 3 cone:

1. Dve stranski coni (kvadrata), kjer ekipa v posesti kroži žogo (beli).
2. Sredinska cona, kjer se nahajajo obrambni igralci (beli) ter en modri igralec.
3. Igralci izven označenih prostorov: 1. osrednji vezni igralec, ki predstavlja povezavo v prehodu v napad, 2. krilna napadalca, ki napadata globino brez ali z žogo

Območje sredine je jasno označeno – obrambni igralci se morajo držati tega prostora, dokler žoga ne preide v srednjo tretjino.

Potek vaje

1. Zadrževanje žoge v kvadratu

- Ekipa v posesti (beli igralci) kroži z žogo znotraj kvadrata z namenom zadrževanja žoge (dotike lahko omejimo)
- Igralca v fazi branjenja (modra) napadata žogo

2. Odvzem žoge

- Ko žogo odvzamejo modri poskušajo kar se da hitro preiti v napad z odigramo žogo proti centralnemu vezistu in ta naprej proti krilnemu napadalca (hitro obračanje strani), beli igralci aktivno izvedejo proti pritisk znotraj začrtanega kvadrata. Modra igralca se lahko aktivno vključita v zaključek napada, beli igralci pa ne

3. Obračanje strani

- Po odvzeti žogi cilj modre ekipe: hitro preusmeriti igro na nasprotno stransko cono in pripraviti zaključek na gol.
- Hiter prehod, iskanje prostega igralca na krilu in zaključek

4. Nadaljevanje

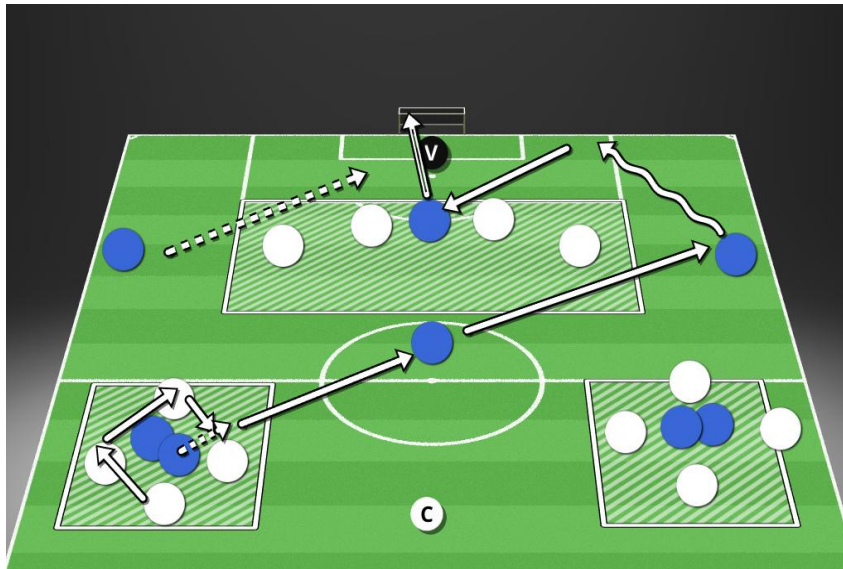
- Če zaključek ni mogoč, ekipa prepozna situacijo in znova izvede obračanje strani, išče globino ali prednost na drugi strani.

Pravila za obrambno ekipo

- **Na začetku:** Obrambni igralci (beli) ostajajo znotraj označenega prostora (sredinska cona) do prve podaje, ki preseže sredino.
- **Prilagoditev:** Če ima ekipa v posesti težave z ustvarjanjem igre, lahko obrambno ekipo omejimo tako, da ostaja ves čas v sredinski coni + 16 m dodatnega prostora (odvisno od nivoja ekipe in ciljev vadbe).

Ključni cilji vaje:

- Razvijanje sposobnosti hitrega prehoda iz obrambe v napad.
- Prepoznavanje trenutkov za obračanje strani in iskanje prostih con.
- Poudarek na hitrem odločanju in natančnih prvih podajah po odvzemu žoge.

Priloga 2: Primer vaj za reprezentanco Srbije

VAJA 1: igralna oblika 1:1 + 3:5 s protinapadom

Organizacija

Igralno polje velikosti 44 x 20 metrov, razdeljeno na tri cone: prva cona 15 x 20 m, vmesna cona 4 x 20 m in tretja cona 25 x 20 m.

- V prvi coni so trije rdeči igralci, ki poskušajo s kombinatorno igro in preigravanjem preiti linijo bele ekipe. Če jim to uspe, pridobijo točko in akcijo začnejo znova. Po izgubljeni žogi se v polje pred velikimi vrati vključita še dva rdeča igralca, ki poskušata prečkati linijo in nadaljevati napad proti beli ekipi.
- Beli igralci s petimi igralci v drugi in tretji coni stiskajo rdeče igralce in poskušajo osvojiti žogo. Po osvojeni žogi iščejo protinapad in zaključujejo na dvojna mala vrata. Ob osvojeni žogi se napadu pridružita še dva rdeča igralca, ki skušata preprečiti zaključek protinapada.
- Če žoga zapusti igrišče ali se doseže zadetek, nova akcija prične znova.
- Če žoga preseže določeno območje, trener takoj vnese drugo žogo in omogoči hiter protinapad beli ekipi.
- Vloge igralcev se menjajo glede na časovno omejitev ali število izvedenih akcij.

Trenerjeva navodila

Beli igralci

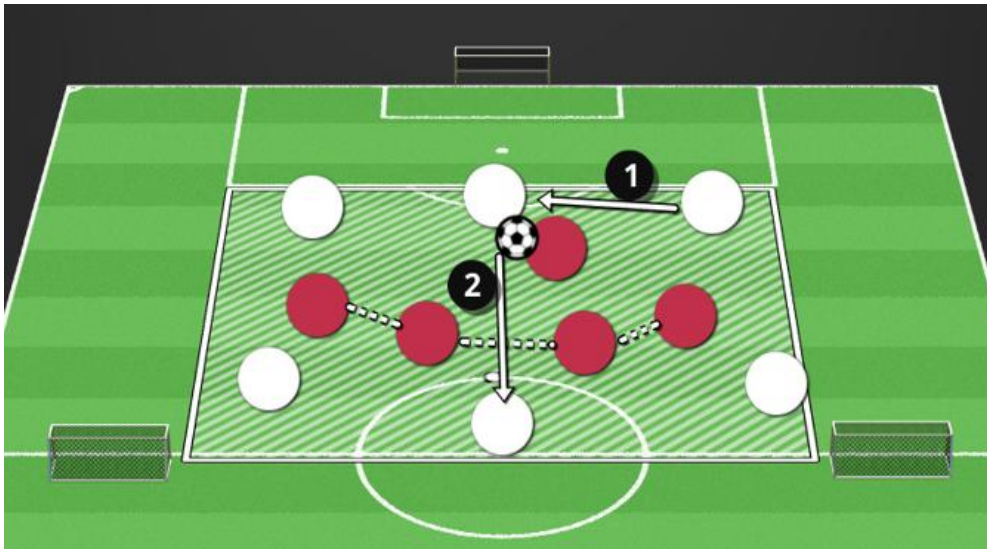
Najbližji igralec takoj napade rdečega igralca z žogo, ostali trije ali štirje sodelujejo pri pritisku. Po osvojeni žogi ciljajo na odigrano direktno podajo na napadalca. Napadalec glede na položaj branilca sprejme odločitev: če ima branilca na hrbtu, odigra povratno podajo; če ima prostor, sprejme žogo z ного v globino; ali izvede vtekanje v prostor.

- Pravočasno vtekanje v smeri vrat z upoštevanjem prepovedanega položaja.

Rdeči igralci

VAJA 2: Napadanje žoge v fazi branjenja (agresiven conski pritisk)

Enostavna razlaga vaje (branjenje → hiter napad na 2 mala gola)

Postavitev igrišča

- Pravokotnik približno 35 × 25 m.
- Na obeh kratkih straneh je po eno malo golo.
- V sredini označi manjše kvadratno »igralno polje« (npr. 20 × 20 m).

Igralci in vloge

- Beli igralci začnejo s posestjo z žogo v sredini.
- Rdeči igralci so ekipa v fazi branjenja.
- Po osvojenem prostoru se vaje lahko igra tudi 5 v 5 ali 6 v 6; pomembno je le, da sta ekipi številčno uravnoteženi.

Potek

- Beli krožijo žogo znotraj kvadrata in iščejo 5 zaporednih podaj.
- Rdeči izvajajo pritisk
- Igralec 1: takoj, agresivno napade igralca z žogo (»napadanje proti žogi«).
- Igralec 2: stopi na kratko diagonalo (»varovanje«) in zapre neposredno naslednjo podajo.
- Igralec 3 in 4: krčita prostor, da ostane ekipa kompaktna (vodoravno 10 m, navpično 15 m).

- Če rdečo osvojijo žogo, imajo 4–5 sekund, da izstopijo iz kvadrata in zaključijo na katerikoli mali gol.
- Če beli uspešno izvedejo 5 podaj, lahko tudi oni izstopijo in zaključijo – rdeči se takrat hitro vračajo.

Točkovanje (primer)

- Zadelek v mali gol = 1 točka.
- 5 zaporednih podaj ekipe v posesti = 1 točka.

Ključni poudarki za fazo branjenja

Kaj gledamo?	Na kaj opozorimo?
Sprožilec za pritisk	slaba podaja, sprejem z odbojem, žoga na krilno stran
Napadanje žoge	prvi branilec pospeši zadnja 2–3 m, usmeri nasprotnika v past
Varovanje	2. branilec v razdalji 2–3 m, v obrnjenem položaju
Kompaktnost	vsi ostali igralci skrajšajo razdalje vodoravno in navpično
Prehod po odvzemu	»Prva podaja naprej!«, izkoristi širino in hitro zaključ

Napredovanja vaje

- Omeji dotike ekipe v posesti (npr. 2 dotika).
- Dodaj prostega igralca (»jokerja«) ob stranici, ki vedno igra s posestjo
- Skrajšaj čas za zaključek po odvzemu na 3 s, da pospešiš prehod v napad.

S takšno vajo enostavno vadimo aktivni conski pritisk, varovanje in takojšen hiter napad na 2 mala gola po osvojeni žogi.

Priloga 3: Primer vaj za reprezentanco Anglije

VAJA 1: Visok pritisk – usmerjanje igre v sredino + skupni pritisk

Namen vaje:

Trenirati koordiniran visok pritisk, pri katerem:

- umetno zapiramo stranske cone,
- namerno vabimo podajo v sredino, kjer izzovemo nasprotnika, nato pa
- sočasno pritismo z več igralci (t.i. »past«).

Organizacija:

- Igralno polje: $\frac{2}{3}$ igrišča (kot na skici), razdeljeno z vodoravno linijo.
- Bela ekipa (Slovenija) gradi napad s 4 igralci v zadnji liniji + vratar + vezist (6 igralcev v build-upu).
- Rdeča ekipa (Anglija) izvaja visok pritisk (6 igralcev: 2 napadalca, 2 krilna napadalca, 2 vezista).
- 3 mala gola predstavljajo možne izhode (kot prehodi v srednjo tretjino).

Potek vaje:

1. Vratar bele ekipe (Slovenija) začne igro z žogo.
2. Rdeča ekipa (Anglija) postavi:

Napadalca (1 in 2) široko, da pokrivata diagonalne podaje na krilne branilce.

Krilna napadalca se pomakneta bližje krilnim branilcem – zaprejo stranske cone.

Vezista rdečih: eden pasivno pušča podajo v sredino (navidezno prostor), drugi je v pripravljenosti.

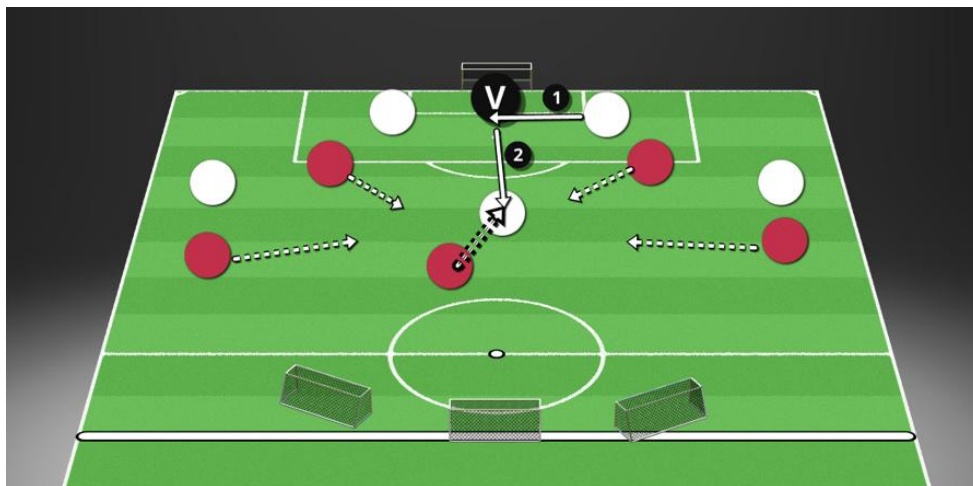
3. V trenutku podaje na zadnjega vezista bele ekipe (ki je obrnjen s hrbtom), vsi rdeči igralci agresivno pritiskajo proti žogi.
4. Če rdeči prestrežejo žogo, takoj napadejo gol

5. Ključni taktični poudarki (faza branjenja):

Element	Kaj treniramo
Usmerjanje igre	Prvi val pritiska sili podajo v sredino → odvrčamo od stranskih con
Agresivni pritisk	V trenutku podaje na zadnjega vezista: 3–4 igralci pritisnejo hkrati
Varovanje	Igralci v ozadju držijo kompaktno linijo in zapirajo možne povratne podaje
Prehod po odvzemu žoge	Hitrost napada + odločnost prve podaje naprej

Različica:

- Omejitev: **beli imajo največ 3 dotike** → večja verjetnost napake.
- Dodatek prostega igralca: 1 joker igra z belo ekipo, da simulira »vezista, ki se spušča«.
- Scenarij z menjavo vlog: po 5 napadih zamenjata vlogi (Anglija → Slovenija).

Priloga 4: Primer vaj za reprezentanco Portugalske

VAJA 1: Igra v štirih kvadrantih z ohranjanjem posesti

Prostor:

Igralna površina je razdeljena na 4 večje kvadrante (npr. 15x15 m) in en manjši kvadrat na sredini, ta pa je razdeljen še na 4 manjše dele.

Namen:

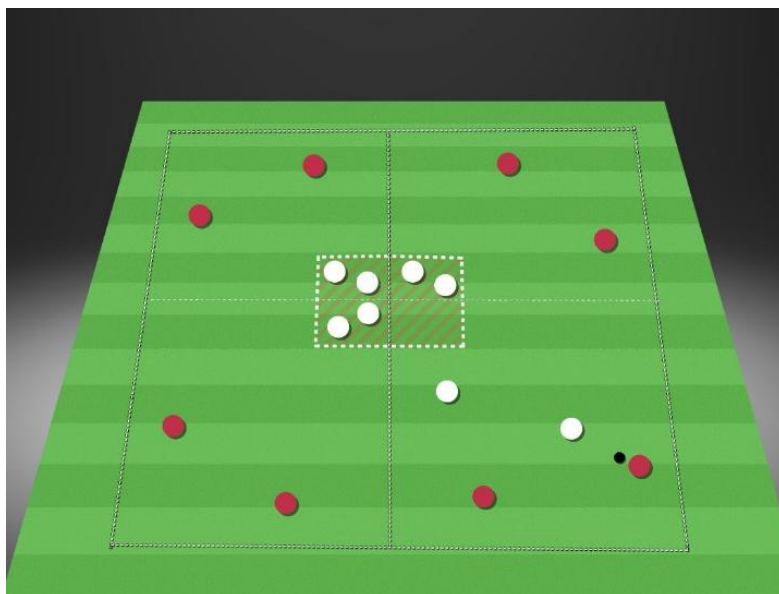
Razvijanje posesti žoge, prostorskega zavedanja in povezovanja med igralci.

Cilji:

- Ohranjanje posesti pod pritiskom.
- Iskanje prostega igralca in prepoznavanje prostega kvadranta.
- Hitro prepoznavanje možnosti za menjavo strani.
- **Odločen prehod v pritisk**

Pravila:

- Rdeča ekipa ima žogo in napada.
- Cilj je, da spravijo žogo v vse štiri zunanje kvadrante.
- Za vsak kvadrant, ki ga uspešno "osvojijo" s podajo in kontrolo žoge, dobijo točko.
- Beli branilci lahko vstopijo v določen kvadrant šele, ko žoga pride tja.
- Minimalno 2 dotika (lahko prilagajaš intenzivnost z dovoljenjem 1 dotika).

VAJA 2: Igra z usmerjenim pritiskom na eno stran

Prostor:

20 m x 20 m

Namen:

Vadba skupinskega pritiska, usmerjanje na eno stran in zapiranje prostora.

Cilji:

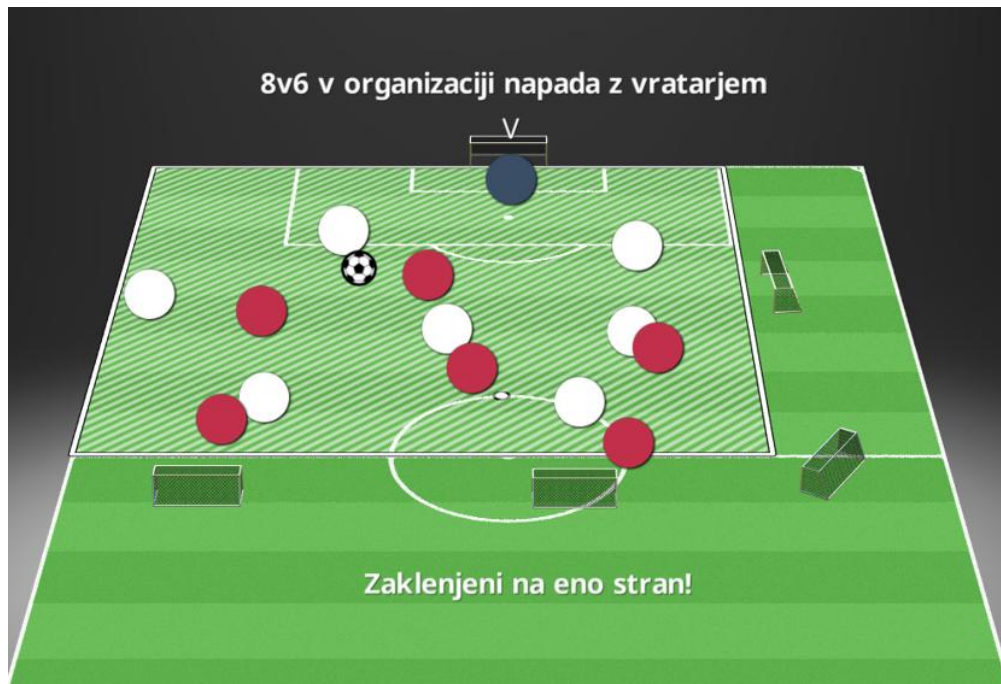
- Preusmeritev igre nasprotnika na eno stran.
- Usklajeno zapiranje linij podaj
- Reakcija ob izgubi posesti.

Pravila:

- Rdeči ekipi (7 igralcev + vratar ali 8 igralcev) je cilj ohranjati posest žoge in menjati strani.
- Bela ekipa (6 igralcev) izvaja pritisk s ciljem zapreti eno stran in prisiliti nasprotnika v napako.
- Če ekipi z žogo uspe menjati stran skozi osrednji prostor dobi točko.
- Po izgubi posesti sledi 5-sekundni pritisk za povrnitev žoge.
- Ob odvzeti žogi belih je cilj, da se čim hitreje usmerijo proti cilj (trener ali mala vrata)

Različica:

- Dovolj samo določene cone za menjavo strani.

VAJA 3: Simulacija pritiska v sistemu 11v11**Prostor:**

$\frac{3}{4}$ igrišča, postavitev igralcev po sistemu (npr. 1-4-2-3-1 proti 1-4-3-3).

Namen:

Vadba visokega pritiska in reakcije ob izgubi žoge v tekmovalnih pogojih

Cilji:

- Vzpostavljanje visoke linije pritiska.
- Zapiranje igralcev in siljenje v igro v ozke prostore.
- Prepoznavanje trenutka za sprožitev pritiska.

Pravila:

- Igra se začne z organizirano izgradnjo iz zadnje linije (nasprotnik), glede na točko od 1 do 6, katero izbere trener s klicem številke (glej skico)
- Cilj branilcev je zadržati posest in napredovati.

- Cilj ekipe v fazi pritiska je ukrasti žogo in zaključiti napad.
- Trener lahko vstavi drugo žogo za ponovitev situacije, če pritisk ni bil učinkovit.

Različica:

- Uporaba prostega igralca v zadnji liniji.
- Dodaj število maksimalnih podaj, preden mora ekipa napasti.

